

ประวัติการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ไทย

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภา

ประวัติการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาไทย

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เรื่อง **ประวัติการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาไทย**
ปีที่พิมพ์ กรกฎาคม ๒๕๔๘

จำนวน ๘๐ หน้า

พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวนพิมพ์ ๑๐,๐๐๐ เล่ม

จัดทำโดย กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
อาคารธนาคารทหารไทย ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทร. ๐ ๒๓๕๔ ๕๐๑๘-๒๒

ข้อมูล นางพรรณพร สิ้นสวัสดิ์

พิมพ์ข้อมูล นางเสาวลักษณ์ สวนเศรษฐ์

ศิลปกรรม นายนิติทัศน์ อังศ์อศิวชัย

พิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
อาคารธนาคารทหารไทย ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ โทร. ๐ ๒๖๔๔ ๕๓๐๙

คำนำ

จุลสารเรื่อง “ประวัติการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาไทย” ได้จัดทำขึ้นตามโครงการส่งเสริมและเผยแพร่ประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา โดยมุ่งเน้นเผยแพร่ความรู้ทางด้านการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย แก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไปให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการปกครองด้วยความเต็มใจ รวมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อการปกครองในระบอบนี้ สำหรับเนื้อหาภายในเล่มจะนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับการเลือกตั้งและเหตุการณ์สำคัญที่เกิดภายหลังการเลือกตั้ง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๔๘) โดยเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒๑ ครั้ง และการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ๑ ครั้ง

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจุลสารฉบับนี้จะเกิดประโยชน์แก่ผู้อ่านและผู้สนใจทุกท่านตามสมควร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กรกฎาคม ๒๕๔๘

สารบัญ

บทนำ	๗
ประวัติการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาไทย	๙
ตารางแสดงการเลือกตั้งทั่วไป	๗๕
บรรณานุกรม	๗๗

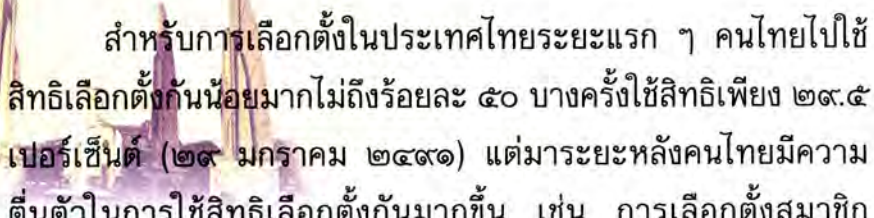

บทนำ

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีความสำคัญมากเพราะเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย หมายความว่า ประชาชนจะเป็นผู้กำหนดว่าบุคคลใดหรือคณะบุคคลใดสมควรจะเป็นผู้ปกครองประชาชน จะกำหนดโดยผ่านทาง การเลือกตั้ง ถ้าคณะหรือกลุ่มบุคคลใดได้รับเลือกตั้งจากประชาชนมากที่สุด หรือมากกว่า คณะหรือกลุ่มบุคคลอื่นที่เสนอตัวเข้ารับ การเลือกตั้ง ก็แสดงว่า ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความไว้วางใจกำหนดให้คณะหรือกลุ่มบุคคลนั้นเป็นผู้ปกครอง^๑

ดังนั้น การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญยิ่งต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และมีผลต่อการพัฒนาทางการเมือง โดยประชาชนจะสำนึกถึงความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการเลือกผู้แทน เลือกรัฐบาล เลือกรูปแบบและวิธีดำเนินการปกครอง เลือกนโยบายสาธารณะ เลือกระบบเศรษฐกิจ ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จะเอื้อต่อการดำรงไว้และบูรณาการทางการเมืองที่พึงปรารถนา และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น^๒

สำหรับการเลือกตั้งในประเทศไทยระยะแรก ๆ คนไทยไปใช้สิทธิเลือกตั้งกันน้อยมากไม่ถึงร้อยละ ๕๐ บางครั้งใช้สิทธิเพียง ๒๙.๕ เปอร์เซ็นต์ (๒๙ มกราคม ๒๕๔๑) แต่มาระยะหลังคนไทยมีความตื่นตัวในการใช้สิทธิเลือกตั้งกันมากขึ้น เช่น การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นครั้งแรก (๔ มีนาคม ๒๕๔๓) มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งสูงถึง ๗๑.๘๙ เปอร์เซ็นต์ และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งล่าสุด (๖ มกราคม ๒๕๕๔) ก็มีผู้มาใช้สิทธิถึง ๖๙.๙๔ เปอร์เซ็นต์ การที่ประชาชนไปใช้สิทธิกันมากแสดงให้เห็นว่าประชาชนสนับสนุนและแสดงออกถึงความห่วงใยในระบอบประชาธิปไตย

แต่ทั้งนี้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคนก็ควรตระหนักว่าสิทธินั้นเป็นสิ่งที่ควบคู่กับหน้าที่ การใช้สิทธิทางการเมือง คือการลงคะแนนเสียงก็ต้องควบคู่กับหน้าที่ คือต้องมีวิจารณญาณในการลงคะแนนด้วย ผู้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยใช้สติปัญญาตรึกตรองและเลือกผู้ที่ตนพิจารณาแล้วว่าเหมาะสมที่จะเป็นผู้แทน ย่อมได้ชื่อว่าเป็นพลเมืองดีเพราะรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองและการกระทำเช่นนี้เป็นการสนับสนุนระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

^๑ สุขุม นวลสกุล, ประชาธิปไตย THAI-THAI (กรุงเทพฯ : เอื้ออาทรสำนักพิมพ์ ; ๒๕๔๐), หน้า ๑๕.

^๒ วัชรวิทย์ ไชยสาร, ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม ; ๒๕๔๑), หน้า ๙.

^๓ อ่างแก้ว, หน้า ๒๕.

ประวัติการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาไทย

นับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๗) ประเทศไทยมีการเลือกตั้งทั่วไป (General Election) รวมแล้ว ๒๑ ครั้ง แบ่งเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒๐ ครั้ง และการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ๑ ครั้ง โดยนำเอาวิธีการเลือกตั้งทางอ้อม (Indirect Election) และวิธีการเลือกตั้งทางตรง (Direct Election) มาใช้

วิธีการเลือกตั้งทางอ้อมมีการนำมาใช้เพียงครั้งเดียวคือ ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรก โดยการเลือกผู้แทนตำบลก่อนและจึงให้ผู้แทนตำบลเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกต่อหนึ่ง ส่วนการเลือกตั้งในครั้งต่อมาจนถึงปัจจุบันจะใช้วิธีการเลือกตั้งทางตรงซึ่งก็คือให้ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ทำการออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยตรงไม่ผ่านตัวแทนอื่นใด

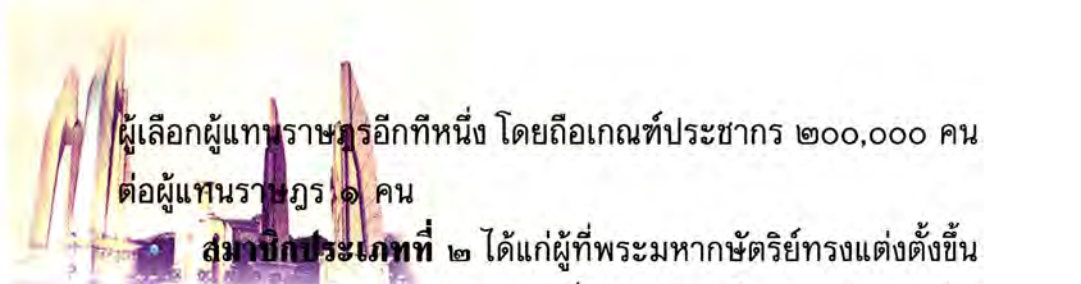
การเลือกตั้งทั่วไปในแต่ละครั้งที่ผ่านมามีรายละเอียดที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นภายหลังการเลือกตั้งดังนี้

การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๗๖

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ได้กำหนดให้ใช้ระบบสภาเดียว คือสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสองประเภท คือ

สมาชิกประเภทที่ ๑ ได้แก่ผู้ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนทางอ้อม (มีเพียงครั้งเดียว) โดยการเลือกผู้แทนตำบลแล้วผู้แทนตำบลเป็น

ผู้เลือกผู้แทนราษฎรอีกทีหนึ่ง โดยถือเกณฑ์ประชากร ๒๐๐,๐๐๐ คน ต่อผู้แทนราษฎร ๑ คน

สมาชิกประเภทที่ ๒ ได้แก่ผู้ที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งขึ้น มีจำนวนเท่ากับสมาชิกประเภทที่ ๑ และในระหว่างการใช้รัฐธรรมนูญนี้ไปจนถึงการเลือกตั้งสมาชิกประเภทที่ ๑ เสร็จสิ้น สภาผู้แทนราษฎรคงประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๗๐ คน ที่มีอยู่แล้วไปก่อน และอย่างช้าไม่เกิน ๑๐ ปี นับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมาจากการเลือกตั้งทั้งหมด

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๖ เป็นการเลือกตั้งแบบรวมเขตและโดยทางอ้อม คือให้ราษฎรในหมู่บ้านเลือกผู้แทนหมู่บ้าน เพื่อไปออกเสียงเลือกผู้แทนตำบล และผู้แทนตำบลไปออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกต่อหนึ่ง โดยถือจำนวนราษฎร ๒๐๐,๐๐๐ คนต่อผู้แทนราษฎร ๑ คน

การเลือกตั้งครั้งแรกนี้มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๔,๒๗๘,๒๓๑ คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๑,๗๗๓,๕๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๔๕ ได้ผู้แทนราษฎร ๗๘ คน จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุดคือ จังหวัดเพชรบุรี คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๘๒ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยที่สุด คือจังหวัดแม่ฮ่องสอน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๗๑

และในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๔๗๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกาแต่งตั้งสมาชิกประเภทที่ ๒ มีจำนวน ๗๘ คน เท่ากับสมาชิกประเภทที่ ๑

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ยังได้กำหนดให้เลือกนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีอีก ๑๔ คน แต่ไม่เกิน

๒๐ คน จากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนอกนั้นจะเลือกจากผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษ แม้มิได้เป็นสมาชิกของสภาผู้แทนราษฎรก็ได้

วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๗๖ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายพันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรี และมีรัฐมนตรีร่วมคณะ ๑๙ คน ส่วนใหญ่มาจากสมาชิกประเภทที่ ๒

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภทที่ ๑ ชุดนี้สิ้นสุดลงในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๘๐ ตามวาระที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๘๐

เนื่องจากอายุของสภาผู้แทนราษฎรจะสิ้นสุดลงตามวาระ (๔ ปี) ในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๘๐ จึงได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๑ ขึ้นใหม่ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๘๐ เป็นการเลือกตั้งโดยตรงครั้งแรก คือให้ราษฎรเลือกผู้แทนราษฎรเอง เป็นการเลือกตั้งโดยวิธีแบ่งเขต แต่ละเขตให้เลือกผู้แทนราษฎรได้เพียงหนึ่งคน และถือเกณฑ์ราษฎร ๒๐๐,๐๐๐ คนต่อผู้แทนราษฎร ๑ คน

การเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๖,๑๒๓,๒๓๙ คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๒,๔๖๒,๕๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๒๒ ได้ผู้แทนราษฎร ๙๑ คน ซึ่งมีจำนวนมากกว่าผู้แทนราษฎรชุดก่อน ๑๓ คน จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิมากที่สุดคือ จังหวัดนครนายก คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๕๐ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิน้อยที่สุดคือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๔ และในวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๘๐ ได้มีการ

แต่งตั้งสมาชิกประเภทที่ ๒ เพิ่มจากชุดเดิม ๑๓ คน เพื่อให้มีจำนวนเท่ากับสมาชิกประเภทที่ ๑ คือ ๔๑ คน

วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรี และมีรัฐมนตรีร่วมคณะ ๑๘ คน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๑ ชุดนี้ ล้มสุดลงโดยการยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๑

การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

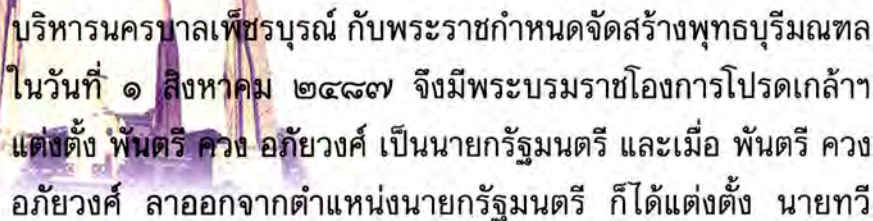
การเลือกตั้งครั้งนี้เกิดขึ้นหลังจากมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นการยุบสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกโดยมีสาเหตุมาจากกรณีที่นายถวิล อุดล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดร้อยเอ็ดกับคณะ ได้เสนอญัตติขอแก้ไขข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร ข้อ ๖๘ เกี่ยวกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ เพื่อพิจารณารับหลักการขั้นต้นในสภาผู้แทนราษฎร โดยผู้เสนอขอให้รัฐบาลเสนอรายละเอียดทั้งรายรับรายจ่ายตามงบประมาณให้ชัดเจน ซึ่งรัฐบาลเห็นว่าการจัดทำรายละเอียดตามที่สมาชิกต้องการนั้นเป็นไปได้ และรายละเอียดบางเรื่องไม่สามารถเปิดเผยได้ ผลปรากฏว่ารัฐบาลแพ้มติด้วยคะแนน ๔๕ ต่อ ๓๑ นายกรัฐมนตรีจึงได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่งต่อคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ แต่คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไม่ยอมรับใบลาออกเพราะเห็นว่าสถานการณ์ของโลกกำลังอยู่ในภาวะคับขันประกอบด้วยคณะรัฐมนตรี

ต้องเตรียมการรับเสด็จพระเจ้าอยู่หัวที่จะเสด็จกลับสู่พระนคร
รัฐบาลจึงควรอยู่บริหารประเทศต่อไป จึงโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระ
ราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๔๘๑ เพื่อ
ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๑ ขึ้นใหม่ภายใน
๙๐ วัน นับแต่วันยุบสภาและได้กำหนดวันเลือกตั้งในวันที่ ๑๒
พฤศจิกายน ๒๔๘๑ เป็นการเลือกตั้งทางตรงโดยวิธีแบ่งเขต แต่ละ
เขตให้เลือกผู้แทนราษฎรได้หนึ่งคน และถือเกณฑ์ราษฎร ๒๐๐,๐๐๐
คนต่อผู้แทนราษฎร ๑ คน

การเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๖,๓๑๐,๑๗๒ คน มีผู้มา
ใช้สิทธิเลือกตั้ง ๒,๒๑๐,๓๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๐๓ ได้
ผู้แทนราษฎร ๙๑ คน มีจำนวนเท่ากับผู้แทนราษฎรชุดก่อน จังหวัด
ที่มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุดคือ จังหวัดนครนายก คิดเป็นร้อยละ
๖๗.๓๖ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยที่สุด คือ จังหวัดตรัง คิด
เป็นร้อยละ ๑๖.๒๘

วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๔๘๑ มีการประชุมภายในของสภา
ผู้แทนราษฎรเพื่อเลือกนายกรัฐมนตรี ก่อนการประชุม นายพันเอก
พระยาพหลพลพยุหเสนา แจ้งต่อประธานสภาว่าไม่ขอรับตำแหน่ง
เพราะป่วย นายพันเอก พลวงพิบูลสงครามจึงได้รับเลือกเป็นนายก
รัฐมนตรี และวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๔๘๑ จึงมีพระบรมราชโองการ
โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายพันเอกพลวงพิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี
และมีรัฐมนตรีร่วมคณะ ๒๕ คน ต่อมาวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๔๘๗
จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เพราะ
เหตุที่สภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติพระราชกำหนดระเบียบราชการ

บริหารนครบาลเพชรบูรณ์ กับพระราชกำหนดจัดสร้างพุทธบุริมณฑล
ในวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๘๗ จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
แต่งตั้ง พันตรี ควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี และเมื่อ พันตรี ควง
อภัยวงศ์ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ก็ได้แต่งตั้ง นายทวี
บุญยกเตุ เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๔๘๘ และ
มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เป็น
นายกรัฐมนตรี ภายหลังจากที่นายทวี บุญยกเตุ ลาออกจากตำแหน่ง

สภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งครั้งนี้อยู่ในตำแหน่ง ๘ ปี
เนื่องจากประเทศอยู่ในภาวะสงครามโลกครั้งที่สอง ไม่สามารถจัด
ให้มีการเลือกตั้งได้ รัฐบาลจึงได้เสนอรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่า
ด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อสภาโดยให้มีบทบัญญัติว่า
ถ้ามีพฤติการณ์สำคัญกระทบถึงนโยบายภายในและภายนอก
ประเทศอันเป็นการพ้นวิสัย หรือมีเหตุขัดข้องที่จะทำให้มีการเลือก
ตั้งในเวลาที่กำหนดเวลาสี่ปีสิ้นสุดลงไม่ได้ก็ให้ตราพระราชบัญญัติ
ขยายเวลาออกไปอีกคราวละไม่เกิน ๒ ปีได้ ซึ่งที่ประชุมได้ลงมติรับ
หลักการและประกาศใช้เป็นกฎหมายเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๔๘๕
โดยมีการขยายเวลาอยู่ในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นครั้งแรก
เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๔๘๕ และครั้งที่สองเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม
๒๔๘๗

ในวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๔๘๘ ได้มีการเลือกตั้งผู้แทน
ราษฎรเพิ่มขึ้นอีก ๔ คน ใน ๔ จังหวัดที่ได้คืนจากฝรั่งเศส คือ จังหวัด
พระตะบอง จังหวัดพิบูลสงคราม จังหวัดนครจำปาศักดิ์ และ
จังหวัดลานช้าง ทำให้มีสมาชิกประเภทที่ ๑ เพิ่มขึ้นเป็น ๙๕ คน และ

ได้แต่งตั้งสมาชิกประเภทที่ ๒ เพิ่มขึ้นอีก ๔ คน

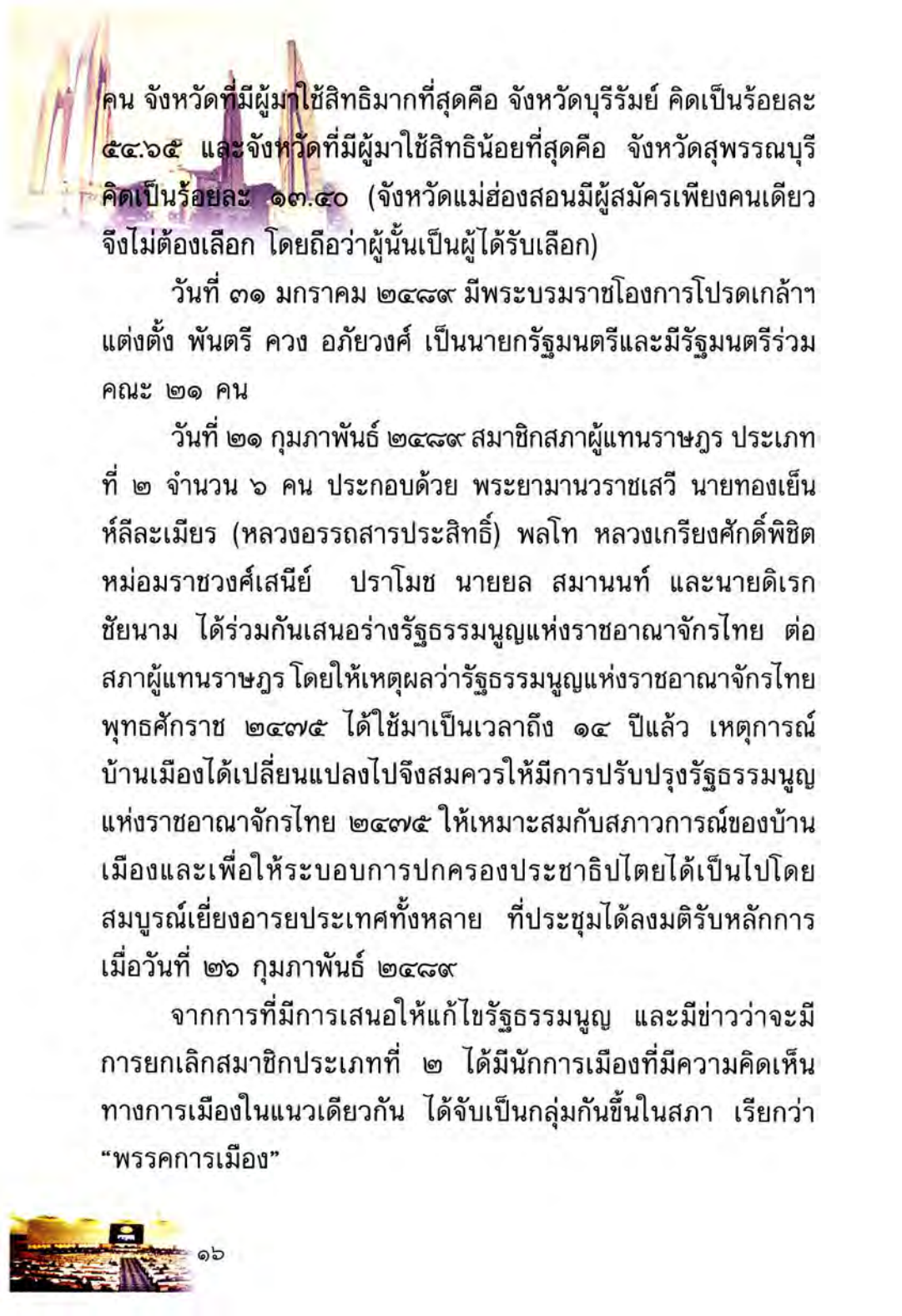
สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้สิ้นสุดลงโดยการยุบสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ โดยรัฐบาลอ้างสาเหตุว่า สงครามโลกได้สิ้นสุดลงแล้ว การขยายกำหนดเวลาให้อยู่ในตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้ขยายถึงสองครั้งนับว่าเป็นเวลานาน ย่อมเป็นเหตุให้จิตใจและความคิดเห็นของสมาชิกส่วนมากห่างเหินจากเจตนาและความประสงค์อันแท้จริงของราษฎร โดยจะเห็นได้จากการที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงครามที่ให้มีการลงโทษการกระทำที่ก่อให้เกิดการปกครองระบอบลัทธิเผด็จการตามที่รัฐบาลเสนอ อันอาจจะทำให้โลกภายนอกเข้าใจผิดไปว่าประชาชนชาวไทยสนับสนุนลัทธิเผด็จการ ซึ่งนอกจากจะตรงข้ามกับความรู้สึกอันแท้จริงของประชาชนแล้ว ยังจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติอีกด้วย

การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๙

ภายหลังการยุบสภาเพื่อให้ราษฎรเลือกตั้งสมาชิก ประเภทที่ ๑ ขึ้นใหม่ภายใน ๙๐ วัน จึงกำหนดให้วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๙ เป็นวันเลือกตั้ง การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งทางตรงโดยวิธีแบ่งเขต แต่ละเขตให้เลือกผู้แทนราษฎรได้หนึ่งคนและถือจำนวนราษฎร ๒๐๐,๐๐๐ คนต่อผู้แทนราษฎร ๑ คน

ผลการเลือกตั้งครั้งนี้ มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๖,๕๓๑,๘๒๗ คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๒,๐๙๑,๘๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕๒ ได้ผู้แทนราษฎร ๙๖ คน โดยมีจำนวนผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นจากเดิม ๑

คน จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิมากที่สุดคือ จังหวัดบุรีรัมย์ คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๖๕ และจังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิน้อยที่สุดคือ จังหวัดสุพรรณบุรี คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๔๐ (จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีผู้สมัครเพียงคนเดียว จึงไม่ต้องเลือก โดยถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ได้รับเลือก)

วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๘๙ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พันตรี ควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรีและมีรัฐมนตรีร่วมคณะ ๒๑ คน

วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๘๙ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภทที่ ๒ จำนวน ๖ คน ประกอบด้วย พระยามานวราชเสวี นายทองเย็น หัสสีละเมียร (หลวงอรรถสารประสิทธิ์) พลโท หลวงเกรียงศักดิ์พิชิต หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช นายยล สมานนท์ และนายดิเรก ชัยนาม ได้ร่วมกันเสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ต่อสภาผู้แทนราษฎร โดยให้เหตุผลว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๗๕ ได้ใช้มาเป็นเวลาถึง ๑๔ ปีแล้ว เหตุการณ์บ้านเมืองได้เปลี่ยนแปลงไปจึงสมควรให้มีการปรับปรุงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๗๕ ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของบ้านเมืองและเพื่อให้ระบอบการปกครองประชาธิปไตยได้เป็นไปโดยสมบูรณ์เยี่ยงอารยประเทศทั้งหลาย ที่ประชุมได้ลงมติรับหลักการ เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๘๙

จากการที่มีการเสนอให้แก้ไขรัฐธรรมนูญ และมีข่าวว่าจะมีการยกเลิกสมาชิกประเภทที่ ๒ ได้มีนักการเมืองที่มีความคิดเห็นทางการเมืองในแนวเดียวกัน ได้จับเป็นกลุ่มกันขึ้นในสภา เรียกว่า “พรรคการเมือง”

วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๓ นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอุบลราชธานี กับพวก ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองค่าใช้จ่ายของประชาชนในภาวะคับขันต่อสภาเพื่อคุ้มครองประชาชนให้มีการครองชีพที่ดี รัฐบาลแพ้มติด้วยคะแนน ๖๕ ต่อ ๖๓ รัฐบาลจึงขอลาออกเมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓

วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายปรีดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรี และมีรัฐมนตรีร่วมคณะ ๑๖ คน

วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ได้มีรัฐพิธีลงพระปรมาภิไธยพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๓ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำรัฐพิธี และนายปรีดี พนมยงค์ นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ โดยรัฐธรรมนูญใหม่นี้กำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วย พุฒสภา และสภาผู้แทน

พวุฒสภา ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๘๐ คน มาจากการเลือกตั้งโดยทางอ้อม มีอายุคราวละ ๖ ปี ในวาระเริ่มแรกให้มี “องค์การเลือกตั้ง” ขึ้น สมาชิกองค์การเลือกตั้งนี้ได้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่อยู่ในตำแหน่งในวันสุดท้ายก่อนใช้รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๓ องค์การเลือกตั้งมีหน้าที่เลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกพวุฒสภา ในวาระเริ่มแรกจำนวน ๘๐ คน ภายในกำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้

สภาผู้แทน ประกอบด้วยผู้ที่ราษฎรเลือกตั้งโดยตรง ในวาระ

เริ่มแรกให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่อยู่ในตำแหน่งขณะนั้น ๙๖ คน เป็นผู้แทนต่อไปและถ้าจังหวัดใดมีจำนวนราษฎรเกินกว่า ๑๐๐,๐๐๐ คน ก็ให้เลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นอีกคนหนึ่งต่อจำนวนราษฎรทุกแสนคน เศษของหนึ่งแสนถ้าถึงกึ่งหนึ่งหรือกว่านั้นให้นับ เป็นหนึ่งแสน

วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๔๙๙ มีการเลือกตั้งสมาชิกพฤฒสภา จำนวน ๘๐ คน โดยบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้ คณะรัฐมนตรีชุดที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ก่อนวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงอยู่ไปจนกว่าจะได้ตั้งคณะรัฐมนตรีขึ้นใหม่

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๔๙๙ มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรเพิ่มขึ้นตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ ๒๔๙๙ ที่ให้มีการเลือกตั้งเพิ่มขึ้นตามจำนวนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทางตรง คือ ให้ราษฎรเลือกผู้แทนเองโดยวิธีแบ่งเขตแต่ละเขตให้มีผู้แทนได้หนึ่งคน มีการเลือกตั้งเพิ่ม ๔๗ จังหวัด (๘๒ เขต) ได้ผู้แทนเพิ่มขึ้น ๘๒ คน รวมกับผู้แทนราษฎรที่มีอยู่เดิม ๙๖ คน จึงเป็นผู้แทนทั้งสิ้น ๑๗๘ คน

การเลือกตั้งเพิ่มเฉพาะ ๔๗ จังหวัดนี้ มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๕,๘๑๙,๖๖๒ คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๒,๐๒๖,๘๒๓ คน คิดเป็น ร้อยละ ๓๔.๙๒ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิมากที่สุดคือ จังหวัดสกลนคร คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๔๙ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิน้อยที่สุดคือ จังหวัด นราธิวาส คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๒๙ (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เขต เลือกตั้งที่ ๒ มีผู้สมัครแต่เพียงผู้เดียว จึงไม่ต้องมีการลงคะแนนเลือก โดยถือว่าผู้สมัครนั้นเป็นผู้ได้รับเลือก)

ก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวัน คือวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ นายไถง สุวรรณทัต สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ถูกขวางด้วยลูกระเบิดที่หน้า วัดอนงค์ ถนนสมเด็จพระยา ถนนบุรี ได้รับบาดเจ็บสาหัสต้อง ตัดขา มีผู้ได้รับบาดเจ็บจากรเบิด ๑๐ คน ตาย ๑ คน

วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ นายปรีดี พนมยงค์ ได้ลาออก จากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๙ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี และมีรัฐมนตรีร่วมคณะ ๑๘ คน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดนี้สิ้นสุดลงโดยรัฐประหาร เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ภายใต้การนำของ พลโท ผิน ชุณหะวัณ

การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๑

การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นผลมาจากการรัฐประหาร เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ โดยคณะทหารที่เรียกตัวเองว่า “คณะรัฐประหาร” (ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๐ เรียกว่า ทหารของชาติ) เข้ายึดอำนาจการปกครองประเทศ โดยอ้างว่าประเทศชาติอยู่ในภาวะวิกฤติการณ์ ประชาชนได้รับความเดือดร้อน เครื่องอุปโภคบริโภคขาดแคลน และมีราคาสูงขึ้น เป็นเหตุให้เกิดความเสื่อมทรามในศีลธรรม จึงได้ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๑ และประกาศใช้รัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ โดยมี จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทน และแต่ละสภาประกอบด้วยสมาชิกมีจำนวนเท่ากัน

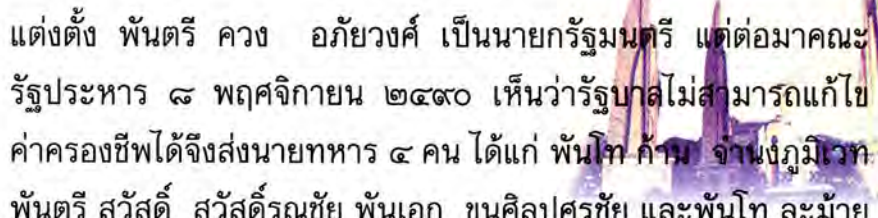
วุฒิสภา ประกอบด้วยสมาชิกที่พระมหากษัตริย์ทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการมีอายุคราวละ ๖ ปี เฉพาะวาระเริ่มแรกเมื่อครบกำหนด ๓ ปี ให้มีการเปลี่ยนสมาชิกกึ่งหนึ่งโดยวิธีจับสลาก

สภาผู้แทน มีอายุคราวละ ๔ ปี ประกอบด้วยสมาชิกที่ราษฎรเลือกตั้งทางตรงโดยวิธีรวมเขต ถือเกณฑ์จำนวนราษฎร ๒๐๐,๐๐๐ คนต่อผู้แทน ๑ คน

วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๐ มีการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาจำนวน ๑๐๐ คน และรัฐธรรมนูญนี้ บัญญัติให้วุฒิสภากำหน้าที่รัฐสภาไปจนกว่าจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๓๑ มีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นการเลือกตั้งโดยตรง ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลือกสมาชิกสภาผู้แทนเองเป็นการเลือกตั้งโดยวิธีรวมเขตจังหวัดและถือจำนวนราษฎร ๒๐๐,๐๐๐ คนต่อผู้แทน ๑ คน จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๗,๑๗๖,๘๙๑ คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๒,๑๗๗,๔๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕ ได้ผู้แทนราษฎร ๙๙ คน จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิมากที่สุดคือ จังหวัดระนอง คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๖๙ และจังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยที่สุดคือ จังหวัดสมุทรปราการ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๖๘ (จังหวัดลำปางไม่มีการเลือกตั้งเพราะผู้สมัครมีเพียง ๒ คน ซึ่งเท่ากับจำนวนที่จะพึงมีผู้แทนได้)

วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ

แต่งตั้ง พันตรี ควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี แต่ต่อมาคณะ
รัฐประหาร ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ เห็นว่ารัฐบาลไม่สามารถแก้ไข
ค่าครองชีพได้จึงส่งนายทหาร ๔ คน ได้แก่ พันโท กำม จ้างงภูมิเวท
พันตรี สวัสดิ์ สวัสดิ์ธรรณชัย พันเอก ชุนศิลปศรชัย และพันโท ละม้าย
อุทยานานนท์ ไปแจ้งให้พันตรี ควง อภัยวงศ์ นายกรัฐมนตรี
พิจารณาตัวเอง พันตรี ควง อภัยวงศ์ พร้อมกับคณะรัฐมนตรีจึง
กราบบังคมทูลลาออกจากตำแหน่ง และวันที่ ๘ เมษายน ๒๔๙๑
ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง จอมพล แปลก
พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี และมีรัฐมนตรีร่วมคณะ ๒๖ คน

ต่อมาวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๔๙๒ ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๒ แทนรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๔๙๐ โดย
รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทน

วุฒิสภา ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๑๐๐ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงเลือกและแต่งตั้ง มีอายุคราวละ ๖ ปี ในเวลาเริ่มแรก
เมื่อครบกำหนด ๓ ปี ให้มีการเปลี่ยนสมาชิกจำนวนกึ่งหนึ่งโดยวิธี
จับสลาก

ในวาระเริ่มแรก ให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อน
วันใช้รัฐธรรมนูญนี้คงเป็นสมาชิกวุฒิสภาต่อไป

สภาผู้แทน ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งโดยตรง
และวิธีรวมเขตจังหวัดโดยถือเกณฑ์ราษฎรแต่ละจังหวัด ๑๕๐,๐๐๐
คนต่อสมาชิกสภาผู้แทน ๑ คน และให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ
๔ ปี

ในวาระเริ่มแรกให้สมาชิกสภาผู้แทนซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อน
วันใช้รัฐธรรมนูญนี้คงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนต่อไป และให้ดำเนินการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนเพิ่มขึ้นให้ครบตามจำนวนพลเมือง

ผลจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๔๒ ทำให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนเพิ่มขึ้น
ตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนเพิ่มขึ้นให้ครบตามจำนวนพลเมือง และเสร็จสิ้นภายใน
กำหนด ๙๐ วันนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญ ในวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๒
จึงมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนเพิ่มขึ้น ๑๙ จังหวัด มีจำนวน ๒๑ คน
โดยเป็นการเลือกตั้งทางตรงแบบรวมเขตจังหวัด ถึงจำนวนราษฎร
๑๕๐,๐๐๐ คนต่อผู้แทน ๑ คน มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (เฉพาะ ๑๙ จังหวัด)
๓,๕๑๘,๒๗๖ คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๘๗๐,๒๐๘ คน คิดเป็น
ร้อยละ ๒๔.๗๒ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุดคือจังหวัด
สกลนคร คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๑๒ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิน้อยที่สุด
คือจังหวัดอุดรธานี คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐๒

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ สิ้นสุดลงโดยการยึดอำนาจการ
ปกครองประเทศ ในวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๔

การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

จากการยึดอำนาจการปกครองประเทศโดยคณะบริหาร
ประเทศชั่วคราวเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ เป็นผลให้
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๒ รัฐสภาและ
คณะรัฐมนตรีสิ้นสุดลงและได้นำเอารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ฉบับลงวันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๕ พร้อมทั้ง
รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยนามประเทศ พุทธศักราช ๒๕๓๒
และรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยบทเฉพาะกาล พุทธศักราช
๒๕๓๓ มาบังคับใช้ไปพลางก่อน เป็นเหตุให้รัฐสภาประกอบด้วย
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๑ และสมาชิกประเภทที่ ๒

วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๔ ได้มีการแต่งตั้งสมาชิกประเภทที่
๒ ขึ้น มีจำนวน ๑๒๓ คน และคณะบริหารประเทศชั่วคราวได้ให้
สมาชิกประเภทที่ ๒ นี้ ทำหน้าที่เป็นผู้แทนราษฎรไปพลางก่อน
จนกว่าจะได้มีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๑

วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๓๔ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
แต่งตั้งจอมพลแปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี และมี
รัฐมนตรีร่วมคณะ ๒๕ คน

วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ มีการเลือกตั้งสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๑ ซึ่งเป็นการเลือกตั้งทางตรง คือราษฎร
เลือกผู้แทนราษฎรเอง โดยวิธีรวมเขต คือ จังหวัดหนึ่งเป็นเขตเลือก
ตั้งหนึ่ง โดยถือเกณฑ์ราษฎร ๑๕๐,๐๐๐ คนต่อผู้แทนราษฎร ๑ คน
ได้ผู้แทนราษฎร ๑๒๓ คน ซึ่งมีจำนวนเท่ากับสมาชิกประเภทที่ ๒
ที่ได้ตั้งไว้ การเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๗,๖๐๒,๕๕๑ คน มี
ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๒,๙๖๑,๒๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๙๕ จังหวัด
ที่มีผู้มาใช้สิทธิมากที่สุดคือจังหวัดสระบุรี คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๗๘
จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิน้อยที่สุดคือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คิดเป็นร้อยละ
๒๓.๐๓ (จังหวัดระยองไม่มีการเลือกตั้งเพราะมีผู้สมัครเพียงคนเดียว)

วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๓๕ ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราช

อาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๙๕
ภายหลังที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภทที่ ๑ เข้ารับหน้าที่
คณะรัฐมนตรีชุดเดิมต้องพ้นจากตำแหน่งตามบทเฉพาะกาลของ
รัฐธรรมนูญ ประธานสภาผู้แทนราษฎรจึงได้หารือกับสมาชิก
เป็นการภายใน และเห็นควรให้ จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็น
นายกรัฐมนตรี วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๙๕ จึงมีพระบรม
ราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็น
นายกรัฐมนตรี และมีรัฐมนตรีร่วมคณะ ๒๗ คน

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้สิ้นสุดลงตามวาระ (๕ ปี) ที่กำหนดไว้
ในรัฐธรรมนูญ ในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐

การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐

เนื่องจากสมาชิกภาพของผู้แทนราษฎรจะสิ้นสุดลงตามวาระ
ในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐ จึงได้มีการดำเนินการเลือกตั้ง
ผู้แทนราษฎรขึ้นแทนในวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐ ซึ่งเป็นการ
เลือกตั้งทางตรงโดยวิธีรวมเขตจังหวัด ถือเกณฑ์ราษฎร ๑๕๐,๐๐๐
คนต่อผู้แทนราษฎร ๑ คน ได้ผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น ๑๖๐ คน

การเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๙,๘๕๙,๐๓๙ คน มีผู้มา
ใช้สิทธิเลือกตั้ง ๕,๖๖๘,๕๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๕๐ มีบัตร
เสียจำนวน ๕๘,๑๘๙ บัตร คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๖ จังหวัดที่มีผู้มา
ใช้สิทธิมากที่สุด คือ จังหวัดสระบุรี คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๓๐ และ
จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิน้อยที่สุด คือ จังหวัดสุพรรณบุรี คิดเป็นร้อย
ละ ๔๒.๐๖

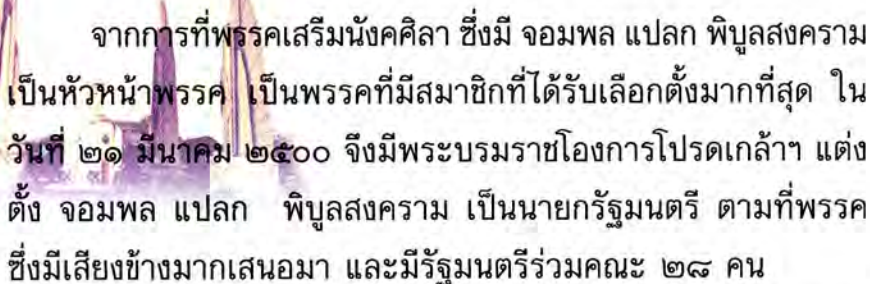
วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๘ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติพรรคการเมืองต่อสภา โดยให้เหตุผลว่า ระบอบประชาธิปไตยได้ดำเนินมากว่า ๒๐ ปีแล้ว พรรคแก่เวลาที่จะให้มีการก่อตั้งพรรคการเมืองขึ้นให้สมบูรณ์เพื่อให้ผู้ที่สนใจในการก่อตั้งพรรคมีความมั่นใจและจะได้ไม่หวาดระแวงภัยต่าง ๆ อีกต่อไป สภาเห็นชอบด้วย และลงมติให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๐๐ ทำให้เวลาต่อมาได้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นหลายพรรค และการเลือกตั้งครั้งนี้ผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่สังกัดพรรคการเมือง

พรรคการเมืองที่สมาชิกในสังกัดได้รับเลือกตั้งมีดังนี้

๑. พรรคเสรีมนังคศิลา	๘๖	คน
๒. พรรคประชาธิปัตย์	๓๐	คน
๓. พรรคเสรีประชาธิปไตย	๑๑	คน
๔. พรรคธรรมมาธิปัตย์	๙	คน
๕. พรรคเศรษฐกิจ	๙	คน
๖. พรรคชาตินิยม	๓	คน
๗. พรรคขบวนการไฮด์ปาร์ค	๒	คน
๘. พรรคอิสระ	๒	คน
๙. ไม่สังกัดพรรคใด	๘	คน

สมาชิกประเภทที่ ๒ ที่ได้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร และได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรครั้งนี้ ๑๒ คน ซึ่งทุกคนสังกัดพรรคเสรีมนังคศิลา และได้ลาออกจากตำแหน่งสมาชิกประเภทที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐

จากการที่พรรคเสรีมนังคศิลา ซึ่งมี จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นหัวหน้าพรรค เป็นพรรคที่มีสมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งมากที่สุดใน วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๐๐ จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ตามที่พรรค ซึ่งมีเสียงข้างมากเสนอมา และมีรัฐมนตรีร่วมคณะ ๒๘ คน

การเลือกตั้งในครั้งนี้ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าไม่บริสุทธิ์ ยุติธรรม เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการเลือกตั้งกระทำการไม่สุจริต จึงมีนิสิต นักศึกษา และประชาชนเดินขบวนคัดค้านไปยังทำเนียบรัฐบาลและ มีการขว้างปาทำร้ายเจ้าหน้าที่รักษาการณ์หน้าทำเนียบ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ สิ้นสุดลงโดยการยึดอำนาจการปกครองของคณะทหาร โดยมี จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็น หัวหน้าคณะ เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐

การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๐๐

จากการที่ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ และคณะนายทหารได้ ทำการยึดอำนาจการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐ และได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก และวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๐๐ ได้ ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ ภายใต้เงื่อนไขดังนี้ คือ

๑. ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภทที่ ๑ และประเภทที่ ๒ สิ้นสุดลง
๒. ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกประเภทที่ ๑ ภายใน ๙๐ วัน
๓. ให้แต่งตั้งสมาชิกประเภทที่ ๒ ไม่เกิน ๑๒๓ คน และใน

ระหว่างที่สมาชิกประเภทที่ ๑ ยังไม่ได้เข้ารับหน้าที่ ให้สภาผู้แทน
ราษฎรประกอบด้วยสมาชิกประเภทที่ ๒ ไปพลางก่อน

๔. ก่อนที่จะมีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ให้เป็นหน้าที่ของ
ผู้รักษาพระนครฝ่ายทหาร เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๐๐ ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๑ เป็นการเลือกตั้งทางตรง โดยวิธีรวมเขต
จังหวัด ถือเกณฑ์ราษฎร ๑๕๐,๐๐๐ คน ต่อผู้แทนราษฎร ๑ คน ได้
ผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น ๑๖๐ คน มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๕ ปี

ผลการเลือกตั้ง มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๙,๙๑๗,๔๑๗ คน มีผู้มา
ใช้สิทธิเลือกตั้ง ๔,๓๗๐,๗๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๐๗ บัตร
เสียมีจำนวน ๔๕,๖๐๒ บัตร คิดเป็นร้อยละ ๓.๓๑ จังหวัดที่มีผู้มา
ใช้สิทธิมากที่สุดคือ จังหวัดระนอง คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๓๐ และ
จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิน้อยที่สุด คือ จังหวัดอุดรธานี คิดเป็นร้อยละ
๒๙.๙๒

พรรคการเมืองต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังกัดได้รับเลือกตั้งมีดังนี้

๑. พรรคสหภูมิ	๔๔	คน
๒. พรรคประชาธิปัตย์	๓๙	คน
๓. พรรคเสรีธรรม	๖	คน
๔. พรรคเสรีประชาธิปไตย	๕	คน
๕. พรรคเสรีมนังคศิลา	๔	คน
๖. พรรคชาตินิยม	๑	คน
๗. พรรคขบวนการไฮด์ปาร์ค	๑	คน
๘. พรรคอิสระ	๑	คน

๙. ไม่สังกัดพรรคใด ๕๙ คน

วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๑ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พลโท ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี และมีรัฐมนตรีร่วมคณะ ๒๙ คน

จากการใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ ตามบทเฉพาะกาล ได้กำหนดไว้ว่า ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดใดได้รับการศึกษาอบรมจนจบชั้นประถมศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมดในจังหวัดนั้น ก็ให้สมาชิกประเภทที่ ๒ ออกจากตำแหน่งมีจำนวนเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีการเลือกตั้งในจังหวัดนั้น และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกประเภทที่ ๑ เพิ่มขึ้นมีจำนวนเท่ากับจำนวนสมาชิกประเภทที่ ๒ ที่จะต้องออกจากตำแหน่ง

วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๐๑ จึงมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภทที่ ๑ จำนวน ๒๖ คน ใน ๕ จังหวัด คือ จังหวัดพระนคร ๙ คน จังหวัดธนบุรี ๓ คน จังหวัดกาฬสินธุ์ ๓ คน จังหวัดร้อยเอ็ด ๔ คน และจังหวัดอุบลราชธานี ๗ คน โดยสมาชิกประเภทที่ ๒ จะต้องจับสลากออกจากตำแหน่งรวม ๒๖ คน และจะต้องขาดจากสมาชิกภาพในวันที่สมาชิกประเภทที่ ๑ ที่เลือกตั้งซ่อมเข้ารับหน้าที่

การเลือกตั้งสมาชิกประเภทที่ ๑ ซ่อมแทนสมาชิกประเภทที่ ๒ นี้ เป็นการเลือกตั้งทางตรง คือราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลือกผู้แทนราษฎรเอง โดยวิธีรวมเขตจังหวัดและถือเกณฑ์ราษฎร ๑๕๐,๐๐๐ คนต่อผู้แทนราษฎร ๑ คน การเลือกตั้งใน ๕ จังหวัดครั้งนี้มีผู้มี

สิทธิเลือกตั้ง ๑,๕๐๕,๐๓๑ คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๕๗๑,๖๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๙๘ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิมากที่สุด คือ จังหวัดกาฬสินธุ์ คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๖๗ และจังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิ น้อยที่สุด คือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๙๖

พรรคการเมืองต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังกัดได้รับเลือกตั้ง มีดังนี้

๑. พรรคประชาธิปัตย์	๑๓	คน
๒. พรรคชาติสังคม	๙	คน
๓. ไม่สังกัดพรรคใด	๔	คน

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้สิ้นสุดโดยการยึดอำนาจการปกครอง ประเทศ โดยมี จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติ เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑

การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒

การเลือกตั้งครั้งนี้สืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ ที่จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ กับคณะทหาร ทำการปฏิวัติ ยึดอำนาจทางการเมืองโดยความยินยอมและสนับสนุนของรัฐบาล คณะ ปฏิวัติได้ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ และให้สภาผู้แทนราษฎร และ คณะรัฐมนตรีสิ้นสุดลง รวมทั้งได้ประกาศยกเลิกพระราชบัญญัติ พรรคการเมือง พุทธศักราช ๒๔๙๘

วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๐๒ ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญการ ปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๐๒ ซึ่งมีบทบัญญัติเพียง ๒๐ มาตรา โดยให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญประกอบด้วยสมาชิกซึ่ง

พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจำนวน ๒๕๐ คน ทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญและมีฐานะเป็นรัฐสภาทำหน้าที่นิติบัญญัติด้วย

วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญจำนวน ๒๕๐ คน โดยสภาร่างรัฐธรรมนูญชุดนี้สิ้นสุดลงโดยการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๑

วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๐๖ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พลเอก ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี แทนจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่ถึงแก่อสัญกรรม

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ ได้กำหนดรูปแบบของรัฐสภาประกอบด้วยสองสภา คือ วุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร

วุฒิสภา ประกอบด้วยสมาชิกที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง มีจำนวน ๓ ใน ๔ ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทน อยู่ในตำแหน่งคราวละ ๖ ปี แต่ ๓ ปี ให้เปลี่ยนสมาชิกกึ่งหนึ่งในคราวแรกให้ใช้วิธีจับสลาก

สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกที่ราษฎรเลือกตั้งโดยวิธีรวมเขต และถือเกณฑ์ราษฎร ๑๕๐,๐๐๐ คนต่อผู้แทนราษฎร ๑ คน

วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๑๑ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาจำนวน ๑๒๐ คน และในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๑ วุฒิสภาได้ทำหน้าที่ในฐานะรัฐสภาประกาศใช้พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๑๑

วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศเป็นการเลือกตั้งทางตรง คือราษฎรผู้มีสิทธิ

เลือกตั้งเลือกผู้แทนราษฎรเอง โดยวิธีรวมเขตจังหวัดและถือเกณฑ์
ราษฎร ๑๕๐,๐๐๐ คนต่อผู้แทนราษฎร ๑ คน

การเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๑๕,๘๒๐,๕๐๐ คน มี
ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๗,๒๘๙,๘๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๑๖ ได้
ผู้แทนทั้งสิ้น ๒๑๙ คน บัตรเสียมีจำนวน ๑๐๗,๒๖๐ บัตร คิดเป็น
ร้อยละ ๕.๒๕ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิมากที่สุดคือจังหวัดระนอง
คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๙๕ และจังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิน้อยที่สุดคือ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๖๖

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒๑๙ คน เป็นชาย ๒๑๓ คน
เป็นหญิง ๖ คน พรรคที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งมีทั้งหมด ๑๑ พรรค
ได้รับเลือก ๗ พรรค ดังนี้

๑. พรรคสหประชาไทย	๗๖	คน
๒. พรรคประชาธิปัตย์	๕๗	คน
๓. พรรคแนวประชาธิปไตย	๗	คน
๔. พรรคประชาชน	๒	คน
๕. พรรคแนวร่วมเศรษฐกิจ	๔	คน
๖. พรรคเสรีประชาธิปไตย	๑	คน
๗. พรรคล้มมาอาชีพช่วยชาวนา	๑	คน
๘. ผู้ไม่สังกัดพรรคใด	๗๑	คน

วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
แต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาเพิ่มขึ้นอีก ๔๔ คน เพื่อให้มีจำนวนเท่ากับ ๓
ใน ๔ ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๑๒ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ

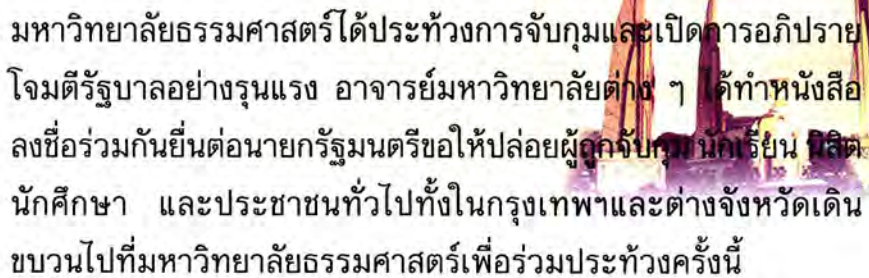
แต่งตั้ง จอมพล ถนอม กิตติขจร หัวหน้าพรรคสหประชาไทยเป็น
นายกรัฐมนตรี และมีรัฐมนตรีร่วมคณะ ๒๖ คน

วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ จอมพล ถนอม กิตติขจร กับ
คณะทหารทำการปฏิวัติตัวเอง โดยอ้างว่าสถานการณ์ภายในและ
ภายนอกประเทศไม่น่าไว้วางใจ และได้ออกประกาศคณะปฏิวัติฉบับ
ที่ ๓ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ สิ้น
สุดลง วุฒิสภา สภาผู้แทน และคณะรัฐมนตรีสิ้นสุดพร้อมรัฐธรรมนูญ
ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙ ยกเลิกพระราชบัญญัติพรรคการเมือง
และยุบพรรคการเมือง

วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๕ คณะปฏิวัติได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ
การปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕ ซึ่งกำหนดให้มี
เพียงสภาเดียว เรียกว่า สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประกอบด้วย
สมาชิกที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง มีจำนวน ๒๙๙ คน โดยได้
แต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๑๕
และมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง จอมพล ถนอม
กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๕ โดยมี
รัฐมนตรีร่วมคณะ ๒๘ คน

วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๑๖ นักศึกษา อาจารย์มหาวิทยาลัย และ
ประชาชน รวม ๑๒ คน ถูกจับกุมในขณะที่เดินแจกใบปลิวเรียกร้อง
ให้รัฐบาลประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ต่อมา นายไขแสง สุกใส อดีต
ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครพนม ก็ถูกจับกุมในข้อหาเป็นผู้ยุยงให้เกิด
การเรียกร้องทางการเมือง จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้เกิด
เหตุการณ์วันมหาวิปโยค ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ โดยนักศึกษา

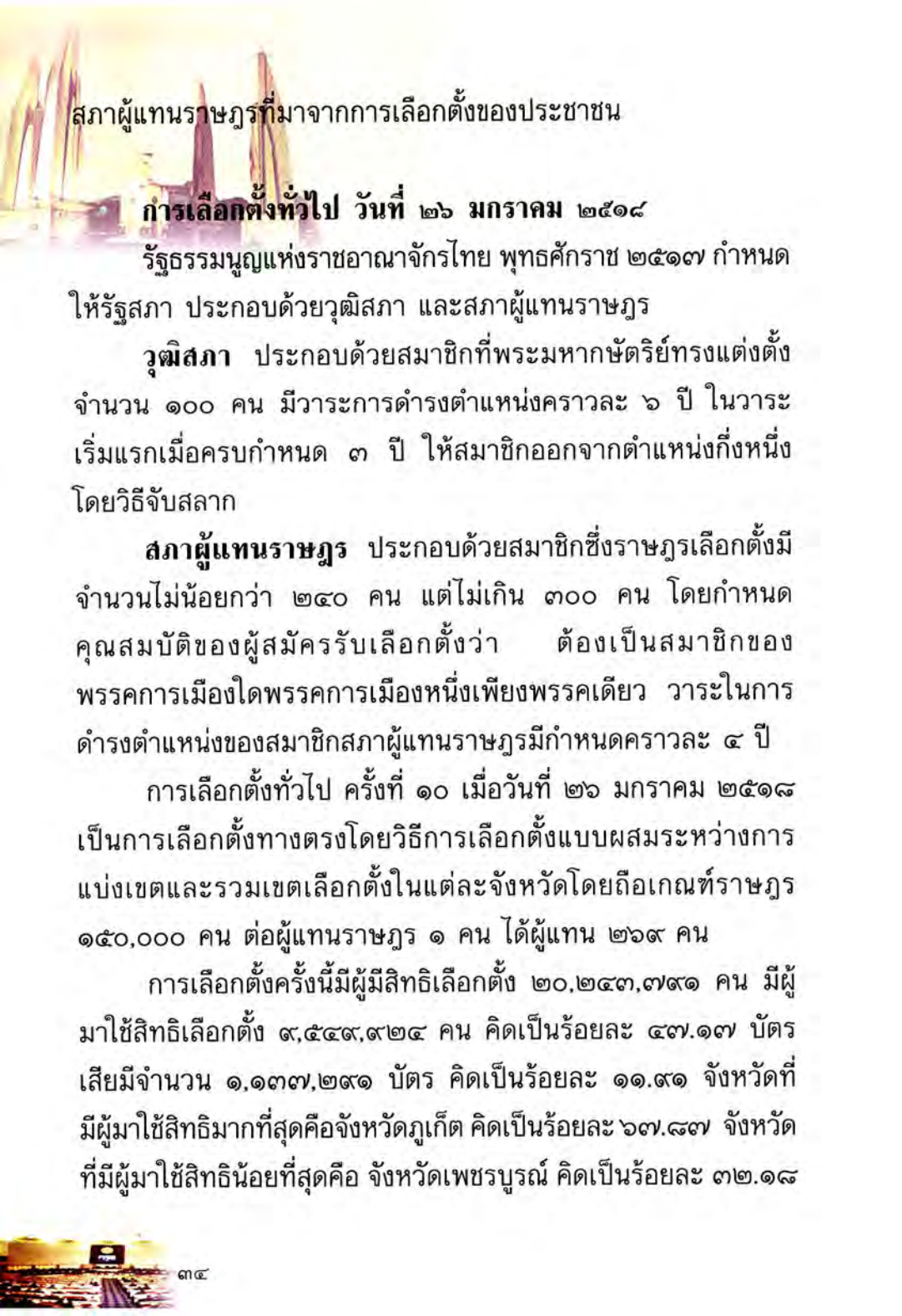
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ประท้วงการจับกุมและเปิดการอภิปราย
โจมตีรัฐบาลอย่างรุนแรง อาจารย์มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้ทำหนังสือ
ลงชื่อร่วมกันยื่นต่อนายกรัฐมนตรีขอให้ปล่อยผู้ถูกจับกุม นักเรียน นิสิต
นักศึกษา และประชาชนทั่วไปทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดเดิน
ขบวนไปที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เพื่อร่วมประท้วงครั้งนี้

ต่อมาในวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๑๖ รัฐบาลยอมปล่อยตัวผู้ถูก
จับกุมโดยไม่มีเงื่อนไขและให้คำมั่นว่าจะประกาศใช้รัฐธรรมนูญภายใน
๑ ปี

เข้ามิตวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ นักศึกษาได้ประกาศให้
ผู้เดินขบวนสลายตัวเพราะรัฐบาลได้ปล่อยตัวผู้ถูกจับกุมแล้ว แต่เกิด
การปะทะกันระหว่างนักศึกษากับเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ จนเกิด
ความไม่สงบขึ้น ทางทหารส่งกำลังเข้าปราบปรามทั้งกำลังคน อาวุธ
ปืน รถถังและเฮลิคอปเตอร์ ทำให้ประชาชน นักเรียน นักศึกษา
บาดเจ็บล้มตายเป็นจำนวนมาก ในวันเดียวกันนี้เอง จอมพล
ถนอม กิตติขจร ได้ประกาศลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและ
ทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรีแทน

วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๑๖ มีพระราชกฤษฎีกายุบสภา
นิติบัญญัติแห่งชาติเนื่องจากสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจำนวน
มากได้แสดงความจำนงขอลาออกจากสมาชิกภาพและประกอบกับ
สมาชิกที่เหลืออยู่มีจำนวนไม่เพียงพอที่จะเป็นองค์ประชุมของสภา
จึงได้มีการยุบสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และได้แต่งตั้งสมาชิกสมัชชา
แห่งชาติขึ้นเพื่อเลือกตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดใหม่ไป
ปฏิบัติหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ และทำหน้าที่นิติบัญญัติไปจนกว่าจะมี

สภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน

การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๑๘

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ กำหนดให้รัฐสภา ประกอบด้วยวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร

วุฒิสภา ประกอบด้วยสมาชิกที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจำนวน ๑๐๐ คน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๖ ปี ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบกำหนด ๓ ปี ให้สมาชิกออกจากตำแหน่งกึ่งหนึ่งโดยวิธีจับสลาก

สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๕๐ คน แต่ไม่เกิน ๓๐๐ คน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งว่า ต้องเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเพียงพรรคเดียว วาระในการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีกำหนดคราวละ ๔ ปี

การเลือกตั้งทั่วไป ครั้งที่ ๑๐ เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๑๘ เป็นการเลือกตั้งทางตรงโดยวิธีการเลือกตั้งแบบผสมระหว่างการแบ่งเขตและรวมเขตเลือกตั้งในแต่ละจังหวัดโดยถือเกณฑ์ราษฎร ๑๕๐,๐๐๐ คน ต่อผู้แทนราษฎร ๑ คน ได้ผู้แทน ๒๖๙ คน

การเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๒๐,๒๔๓,๗๙๑ คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๙,๕๔๙,๙๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๑๗ บัตรเสียมีจำนวน ๑,๑๓๗,๒๙๑ บัตร คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๙๑ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิมากที่สุดคือจังหวัดภูเก็ต คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๘๗ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิน้อยที่สุดคือ จังหวัดเพชรบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๑๘

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒๖๙ คน เป็นชาย ๒๖๖ คน
เป็นหญิง ๓ คน พรรคที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งมี ๕๒ พรรค ได้รับ
เลือก ๒๒ พรรค ดังนี้

๑. พรรคประชาธิปัตย์	๗๒	คน
๒. พรรคธรรมสังคม	๕๕	คน
๓. พรรคชาติไทย	๒๘	คน
๔. พรรคเกษตรสังคม	๑๙	คน
๕. พรรคกิจสังคม	๑๘	คน
๖. พรรคสังคมชาตินิยม	๑๖	คน
๗. พรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย	๑๕	คน
๘. พรรคพลังใหม่	๑๒	คน
๙. พรรคแนวร่วมสังคมนิยม	๑๐	คน
๑๐. พรรคสันติชน	๘	คน
๑๑. พรรคประชาธิปไตย	๖	คน
๑๒. พรรคไท	๕	คน
๑๓. พรรคฟื้นฟูชาติไทย	๓	คน
๑๔. พรรคอธิปัตย์	๒	คน
๑๕. พรรคพลังประชาชน	๒	คน
๑๖. พรรคแผ่นดินไทย	๒	คน
๑๗. พรรคประชาธิปไตย	๒	คน
๑๘. พรรคเศรษฐกิจ	๑	คน
๑๙. พรรคเสรีชน	๑	คน
๒๐. พรรคพัฒนาจังหวัด	๑	คน

๒๑. พรรคแรงงาน

๑ คน

๒๒. พรรคเกษตรกร

๑ คน

ผลจากการเลือกตั้งครั้งนี้ พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งมากที่สุดจึงเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล โดยรัฐบาลประกอบด้วย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคเกษตรสังคม และพรรคแนวร่วมสังคมนิยม

ในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี และในวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ ได้โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งรัฐมนตรีจำนวน ๓๐ คน

วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๑๘ รัฐบาลได้แถลงนโยบายเพื่อขอความไว้วางใจจากสภาผู้แทนราษฎร ผลปรากฏว่า ไม่ได้รับความไว้วางใจ เป็นเหตุให้คณะรัฐมนตรีชุดนี้ต้องสิ้นสุดลง

ในวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๑๘ พรรคการเมือง ๑๒ พรรค ประกอบด้วย พรรคธรรมสังคม พรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม พรรคสังคมชาตินิยม พรรคประชาธิปไตย พรรคสันติชน พรรคพลังประชาชน พรรคฟื้นฟูชาติไทย พรรคแผ่นดินไทย พรรคเสรีชน พรรคแรงงาน และพรรคไท ได้ร่วมกันเสนอให้ หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๑๘ จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี และโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งรัฐมนตรีจำนวน ๒๖ คนในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๑๘

วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๑๘ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภา

ผู้แทนราษฎร

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ สิ้นสุดโดยพระราชกฤษฎีกายุบ
สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๑๙

การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๑๙

เนื่องจากได้มีพระราชกฤษฎีกาประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร
เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๑๙ โดยรัฐบาลได้อ้างสาเหตุว่า รัฐบาล
เป็นรัฐบาลผสมที่มาจากพรรคการเมืองหลาย ๆ พรรค ซึ่งไม่ได้มี
เสียงข้างมากอย่างเด็ดขาด ทำให้รัฐบาลขาดเสถียรภาพและมีความ
สับสนวุ่นวายอยู่ตลอดเวลา ประกอบกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
บางคน บางหมู่ บางเหล่า ขาดอุดมการณ์ ได้พยายามเรียกร้องผล
ประโยชน์ส่วนตัวตลอดเวลา จึงเห็นว่าลักษณะการจัดตั้งรัฐบาลอย่างนี้
จะทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นอันตรายจึงสมควรยุบ
สภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้ประชาชนได้ตัดสินใจ กำหนดการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นใหม่ ในวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๑๙ โดย
คาดหวังว่าการเลือกตั้งคราวนี้จะช่วยขจัดพรรคเล็กพรรคน้อยลงได้
บ้างเพื่อให้รัฐบาลที่จะตั้งขึ้นใหม่มีเสถียรภาพเพียงพอจะบริหาร
ประเทศไปได้โดยสะดวก

การเลือกตั้งครั้งนี้ เป็นการเลือกตั้งทางตรงโดยวิธีการเลือก
ตั้งแบบผสม ระหว่างการแบ่งเขตและรวมเขตเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด
โดยถือเกณฑ์ราษฎร ๑๕๐,๐๐๐ คนต่อผู้แทนราษฎร ๑ คน

ผลการเลือกตั้ง มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๒๐,๖๒๓,๔๓๐ คน มี
ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๙,๐๗๒,๖๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๙๙ ได้

ผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น ๒๗๙ คน บัตรเสียมีจำนวน ๔๕๓,๓๒๗ บัตร คิดเป็นร้อยละ ๔.๙๙ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิมากที่สุดคือ จังหวัดนครพนม คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๕๓ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิ น้อยที่สุด คือจังหวัดเพชรบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๖๔

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒๗๙ คน เป็นชาย ๒๗๒ คน เป็นหญิง ๗ คน พรรคที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งมี ๓๙ พรรค ได้ รับเลือก ๑๙ พรรค ดังนี้

๑. พรรคประชาธิปัตย์	๑๑๔	คน
๒. พรรคชาติไทย	๕๖	คน
๓. พรรคกิจสังคม	๔๕	คน
๔. พรรคธรรมสังคม	๒๘	คน
๕. พรรคเกษตรสังคม	๙	คน
๖. พรรคสังคมชาตินิยม	๘	คน
๗. พรรคพลังใหม่	๓	คน
๘. พรรคพลังประชาชน	๓	คน
๙. พรรคพัฒนาจังหวัด	๒	คน
๑๐. พรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย	๒	คน
๑๑. พรรคแนวร่วมสังคมนิยม	๑	คน
๑๒. พรรคแนวร่วมประชาธิปไตย	๑	คน
๑๓. พรรคไทสังคม	๑	คน
๑๔. พรรคธรรมาธิปไตย	๑	คน
๑๕. พรรคประชาธิปไตย	๑	คน
๑๖. พรรคพิทักษ์ไทย	๑	คน

๑๗. พรรคแรงงาน

๑ คน

๑๘. พรรคสังคมนักวหน้า

๑ คน

๑๙. พรรคสยามใหม่

๑ คน

ภายหลังการเลือกตั้ง พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย พรรคธรรมสังคมนและพรรคสังคมนชาตินิยม ได้ร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลโดยมีพรรคประชาธิปัตย์เป็นแกนนำ และในวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๑๙ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี และมีรัฐมนตรีร่วมคณะจำนวน ๓๕ คน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ สิ้นสุดโดยคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินประกาศยึดอำนาจการปกครอง เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ ภายใต้การนำของ พลเรือเอก สฤษดิ์ ชลออยู่ เป็นผลให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ วุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งคณะรัฐมนตรีต้องสิ้นสุดลง

การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๒

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ กำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร

วุฒิสภา ประกอบด้วยสมาชิกที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง มีจำนวนไม่เกิน ๓ ใน ๔ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงแบบรวมเขตจังหวัด เว้นแต่กรุงเทพมหานครให้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น ๓ เขต จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละจังหวัดให้ถือเกณฑ์ราษฎร ๑๕๐,๐๐๐ คนต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑ คน และการเลือกตั้งให้เลือกเป็นคณะบุคคลตามบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งในเขตนั้น แต่ตามบทเฉพาะกาลในวาระเริ่มแรกให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยวิธีรวมเขตหรือแบ่งเขตเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง และยังไม่ให้นำวิธีเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมาใช้ จึงยังไม่ใช้วิธีเลือกตั้งแบบรวมเขตตามบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองเสนอ

การเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ ๑๒ นี้ เป็นการเลือกตั้งทางตรงโดยวิธีการเลือกตั้งแบบผสมระหว่างการแบ่งเขตและรวมเขตเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๒๑,๒๘๓,๗๙๐ คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๙,๓๔๔,๐๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๙๐ ได้ผู้แทนราษฎร ๓๐๑ คน จำนวนบัตรเสียมี ๙๙,๓๐๔ คิดเป็นร้อยละ ๔.๑๔ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิมากที่สุดคือจังหวัดยโสธร คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๑๑ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิน้อยที่สุดคือ กรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๔๕

ในการเลือกตั้งครั้งนี้ยังไม่มีการจัดตั้งพรรคการเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมายจึงมีเพียงกลุ่มการเมืองต่าง ๆ เท่านั้น ที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งกลุ่มการเมืองที่ได้รับเลือกมีทั้งหมด ๑๕ กลุ่ม ดังนี้

๑. กลุ่มกิจสังคม	๙๕	คน
๒. กลุ่มอิสระหรือไม่สังกัดกลุ่มการเมืองใด	๔๔	คน
๓. กลุ่มชาติไทย	๔๒	คน
๔. กลุ่มประชาธิปไตย	๓๔	คน
๕. กลุ่มประชากรไทย	๓๒	คน

๖. กลุ่มเสรีธรรม	๒๒	คน
๗. กลุ่มชาติประชาชน	๑๓	คน
๘. กลุ่มพลังใหม่	๘	คน
๙. กลุ่มเกษตรสังคม	๘	คน
๑๐. กลุ่มรวมไทย	๔	คน
๑๑. กลุ่มกิจประชาธิปไตย	๓	คน
๑๒. กลุ่มธรรมสังคม	๒	คน
๑๓. กลุ่มสยามปฏิรูป	๒	คน
๑๔. กลุ่มสนับสนุนนโยบายเกรียงศักดิ์	๑	คน
๑๕. กลุ่มประชาชนประเทศชาติประชาธิปไตย	๑	คน

วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๒ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี ภายใต้การสนับสนุนของกลุ่มการเมือง เช่น เกษตรสังคม เสรีธรรม กิจประชาธิปไตย ชาติประชาชน รวมไทยและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่สังกัดกลุ่มพรรคการเมืองใด โดยมีรัฐมนตรีร่วมคณะ ๔๔ คน

ต่อมารัฐบาลภายใต้การนำของ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ถูกวิพากษ์วิจารณ์หลายเรื่อง เช่น การปรับคณะรัฐมนตรี โดยมีเพียงรัฐมนตรี ๓ คนที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปัญหาผู้อพยพพลัดถิ่น อินโดจีน และปัญหาวิกฤตการณ์น้ำมัน จากปัญหาดังกล่าวรัฐบาลได้ขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาในวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓ เพื่อแถลงปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งหลังจากการแถลงปัญหาต่าง ๆ แล้ว พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ได้ตัดสินใจลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๒๓ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี และมีรัฐมนตรีร่วมคณะ ๓๗ คน โดยมีกลุ่มการเมือง ๔ กลุ่ม ให้การสนับสนุน ได้แก่ กิจสังคมชาติไทย ประชาธิปัตย์ และชาติประชาชน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ สิ้นสุดโดยการยุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๖ โดยมีสาเหตุมาจากการขอแก้ไขรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการเลือกตั้งซึ่งถ้าให้มีการเลือกตั้งแบบใหม่ (รวมเขตรวมเบอร์) อาจจะนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรง จึงให้ยุบสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๖ เพื่อให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๒๖ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ยังใช้บทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑

การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๒๖

การเลือกตั้งครั้งนี้อยู่ในช่วงที่ใช้บทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ ที่กำหนดให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยวิธีรวมเขตหรือแบ่งเขตเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง และยังไม่ให้นำวิธีการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมาใช้ จึงยังไม่ใช้วิธีการเลือกตั้งแบบรวมเขตตามบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองเสนอ

การเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๒๖ เป็นการเลือกตั้งทางตรง โดยวิธีการเลือกตั้งแบบผสมระหว่างการแบ่งเขตและรวมเขตเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด ถือเกณฑ์ราษฎร ๑๕๐,๐๐๐ คน ต่อ

ผู้แทนราษฎร ๑ คน ได้ผู้แทนราษฎร ๓๒๔ คน และ
 พรรคการเมืองแต่ละพรรคจะต้องส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งไม่
 น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ตาม
 พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่
 ๔ กรกฎาคม ๒๕๒๔ แต่ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิก
 พรรคการเมือง เพราะเป็นการเลือกตั้งที่อยู่ในช่วงที่ใช้บทเฉพาะกาล
 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งนี้ ๒๔,๒๒๔,๔๗๐ คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง
 ๑๒,๒๙๕,๓๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๗๖ จำนวนบัตรเสีย
 ๑๒๔,๘๔๑ บัตร คิดเป็นร้อยละ ๓.๔๔ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิมาก
 ที่สุดคือ จังหวัดยโสธร คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๖๒ จังหวัดที่มีผู้มาใช้
 สิทธิ น้อยที่สุดคือ กรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕๗

จากการที่บทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
 พุทธศักราช ๒๕๒๑ จะสิ้นสุดในวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๒๖ สมาชิก
 สภาผู้แทนราษฎรจะต้องสังกัดพรรคการเมืองมิเช่นนั้นจะต้องพ้น
 จากสมาชิกภาพ เป็นผลให้พรรคการเมืองที่มีสมาชิกสภาผู้แทน
 ราษฎรในสังกัดมีจำนวน ๙ พรรค ดังนี้

๑. พรรคชาติไทย	๑๐๗	คน
๒. พรรคกิจสังคม	๑๐๒	คน
๓. พรรคประชาธิปไตย	๕๗	คน
๔. พรรคประชากรไทย	๓๖	คน
๕. พรรคชาติประชาธิปไตย	๑๔	คน
๖. พรรคก้าวหน้า	๓	คน

๗. พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย	๒	คน
๘. พรรคพลังชนชาวไทย	๒	คน
๙. พรรคประชาเสรี	๑	คน

ภายหลังการเลือกตั้ง พรรคการเมืองหลายพรรคให้การสนับสนุน พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี โดยมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรีในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๒๖ และมีรัฐมนตรีร่วมคณะจำนวน ๔๔ คน รัฐบาลประกอบด้วยพรรคการเมืองร่วมรัฐบาล ๔ พรรค คือ กิจสังคม ประชาธิปัตย์ ประชากรไทย และชาติประชาธิปไตย

วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๒๖ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พลตรี ประมาณ อติเรกสาร หัวหน้าพรรคชาติไทย เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดนี้สิ้นสุดโดยการยุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๒๙ โดยมีสาเหตุมาจากการที่สภาผู้แทนราษฎรมีมติไม่อนุมัติพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ พ.ศ. ๒๕๒๙ ที่รัฐบาลประกาศใช้ไปแล้ว และจากการพิเคราะห์สาเหตุแห่งการไม่อนุมัติพระราชกำหนดดังกล่าว รัฐบาลเห็นว่าสภาผู้แทนราษฎรมิได้คำนึงถึงเหตุผลในการตราพระราชกำหนด หากสืบเนื่องมาจากความแตกแยกในทางการเมืองของพรรคการเมืองบางพรรค หากให้สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ยังคงทำหน้าที่ต่อไป ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการบริหารราชการแผ่นดินและกระทบถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ

และจะนำมาซึ่งความเสื่อมโทรมของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงสมควรยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปขึ้นใหม่

การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๒๙

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ ได้กำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร

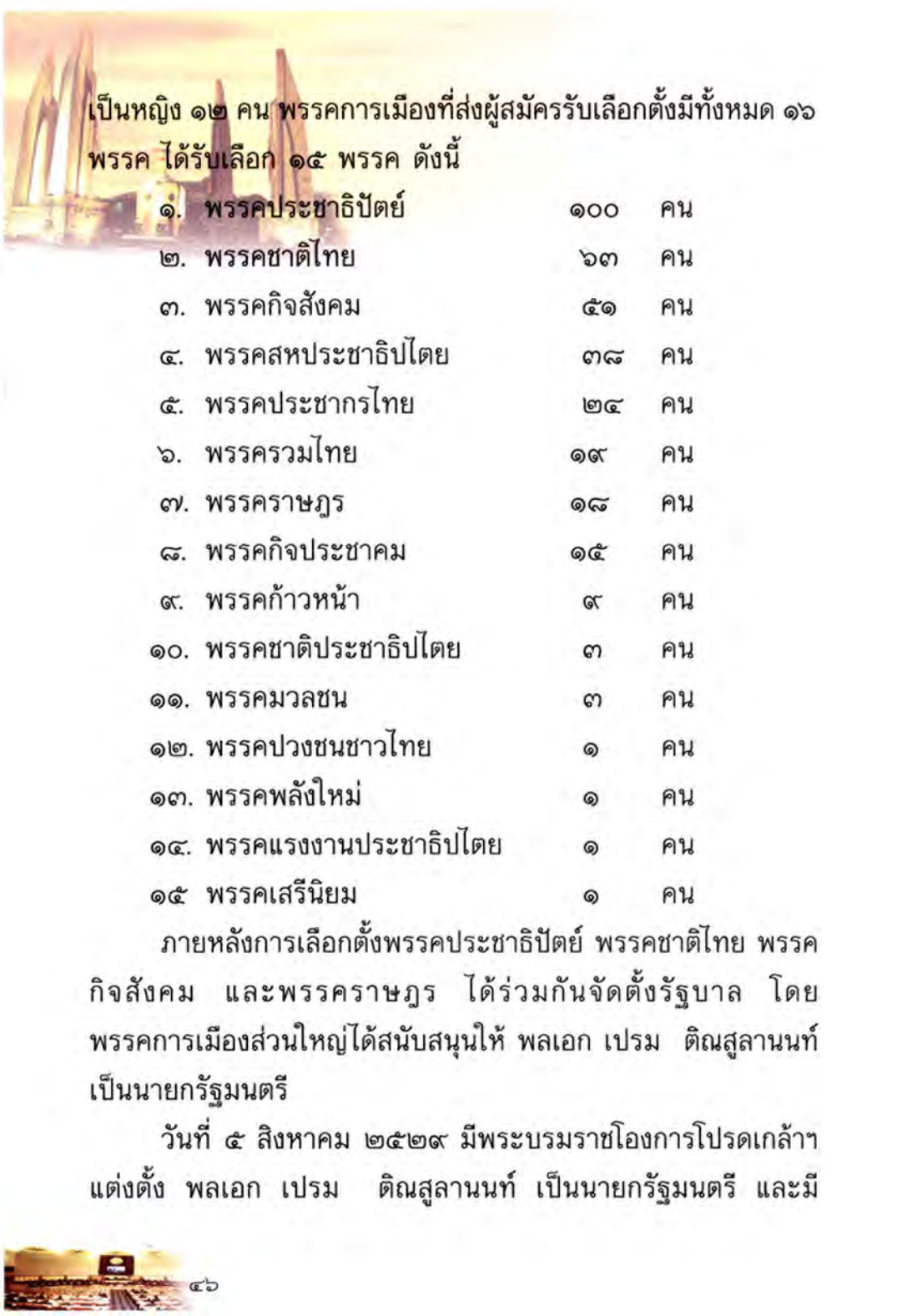
วุฒิสภา มาจากการแต่งตั้งชุดเดิมจำนวน ๒๔๓ คน และมีการแต่งตั้งเพิ่มอีก ๑๗ คน เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๒๙ เพื่อให้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญคือ ไม่เกิน ๓ ใน ๔ ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ซึ่งทำให้สมาชิกวุฒิสภามีจำนวน ๒๖๐ คน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มาจากการเลือกตั้งทางตรง โดยวิธีการเลือกตั้งแบบผลสมระหว่างการแบ่งเขตและรวมเขตเลือกตั้ง จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้คำนวณตามเกณฑ์ราษฎร ๑๕๐,๐๐๐ คน ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑ คน

การเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๒๖,๒๒๔,๓๐๕ คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๑๖,๐๗๐,๙๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๔๓ ได้ผู้แทนราษฎร ๓๔๗ คน จำนวนบัตรเสีย ๑๔๔,๐๒๒ บัตร คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๑ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิมากที่สุดคือ จังหวัดชัยภูมิ คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๑๕ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิน้อยที่สุด คือ กรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๑๓

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๓๔๗ คน เป็นชาย ๓๓๕ คน

เป็นหญิง ๑๒ คน พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งมีทั้งหมด ๑๖ พรรค ได้รับเลือก ๑๕ พรรค ดังนี้

๑. พรรคประชาธิปัตย์	๑๐๐	คน
๒. พรรคชาติไทย	๖๓	คน
๓. พรรคกิจสังคม	๕๑	คน
๔. พรรคสหประชาชาติไทย	๓๘	คน
๕. พรรคประชากรไทย	๒๔	คน
๖. พรรครวมไทย	๑๙	คน
๗. พรรคราชฎ	๑๘	คน
๘. พรรคกิจประชาคม	๑๕	คน
๙. พรรคก้าวหน้า	๙	คน
๑๐. พรรคชาติประชาชาติไทย	๓	คน
๑๑. พรรคมวลชน	๓	คน
๑๒. พรรคปวงชนชาวไทย	๑	คน
๑๓. พรรคพลังใหม่	๑	คน
๑๔. พรรคแรงงานประชาชาติไทย	๑	คน
๑๕ พรรคเสรีนิยม	๑	คน

ภายหลังการเลือกตั้งพรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม และพรรคราชฎ ได้ร่วมกันจัดตั้งรัฐบาล โดยพรรคการเมืองส่วนใหญ่ได้สนับสนุนให้ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๒๙ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี และมี

รัฐมนตรีร่วมคณะ ๔๔ คน

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้สิ้นสุดโดยการยุบสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๓๑ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่สมาชิกพรรคร่วมรัฐบาลยกมือคัดค้านร่างพระราชบัญญัติสิทธิที่รัฐบาลเสนอถึง ๓๒ คน เป็นเหตุให้รัฐมนตรีของพรรคประชาธิปัตย์ทั้ง ๑๖ คน ลาออกจากตำแหน่งเพื่อให้มีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรี แต่ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ได้ตัดสินใจยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๓๑

การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๓๑

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งนี้ เป็นการเลือกตั้งทางตรง โดยวิธีการเลือกตั้งแบบผสมระหว่างการแบ่งเขตและรวมเขตเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด โดยถือเกณฑ์ราษฎร ๑๕๐,๐๐๐ คน ต่อผู้แทนราษฎร ๑ คน ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๓๕๗ คน

จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๒๖,๖๕๘,๖๓๘ คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๑๖,๙๔๔,๙๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๕๖ จำนวนบัตรเสียมี ๕๙๔,๗๘๘ บัตร คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๑ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุดคือ จังหวัดยโสธร คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๔๒ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยที่สุดคือ จังหวัดสมุทรสงคราม คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๙๒

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๓๕๗ คน แยกเป็นชาย ๓๔๗ คน เป็นหญิง ๑๐ คน พรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งมีทั้งหมด ๑๙ พรรค ได้รับเลือก ๑๕ พรรค ดังนี้

๑. พรรคชาติไทย	๘๗	คน
๒. พรรคกิจสังคม	๕๔	คน
๓. พรรคประชาธิปัตย์	๔๘	คน
๔. พรรครวมไทย	๓๕	คน
๕. พรรคประชากรไทย	๓๑	คน
๖. พรรคราษฎร	๒๑	คน
๗. พรรคประชาชน	๑๙	คน
๘. พรรคปวงชนชาวไทย	๑๗	คน
๙. พรรคพลังธรรม	๑๔	คน
๑๐. พรรคกิจประชาคม	๙	คน
๑๑. พรรคก้าวหน้า	๘	คน
๑๒. พรรคสหประชาชาติปไทย	๕	คน
๑๓. พรรคมวลชน	๕	คน
๑๔. พรรคเสรีนิยม	๓	คน
๑๕. พรรคพลังสังคมประชาธิปไตย	๑	คน

วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๓๑ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี และมีรัฐมนตรีร่วมคณะ ๔๔ คน คณะรัฐมนตรีประกอบด้วยพรรคการเมือง ๖ พรรค คือพรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม พรรคประชาธิปัตย์ พรรคราษฎร พรรคสหประชาชาติปไทย และพรรคมวลชน

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้สิ้นสุดโดยการยึดอำนาจการปกครองประเทศของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๕

จากการยึดอำนาจการปกครองของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ทำให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ วุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎร และคณะรัฐมนตรีสิ้นสุดลง จากนั้นคณะ รสช. ได้ประกาศใช้ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๓๔ โดยกำหนดให้มีสภาเดียวคือ สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่จัดทำรัฐธรรมนูญและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๓๔ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๒๙๒ คน

วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๓๔ นายอุกฤษ มงคลนาวิน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาตินำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ กำหนดให้รัฐสภามีสองสภา คือ วุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร

วุฒิสภา ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๒๗๐ คน พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๕

สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๓๖๐ คน ซึ่งราษฎรเลือกตั้งเข้ามา โดยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละจังหวัดให้คำนวณตามเกณฑ์ราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน โดยเฉลี่ยจำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่

ประกาศในที่สุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีกำหนดคราวละ ๔ ปี

สถานการณ์บัญชีรายชื่อแห่งชาติสิ้นสุดลงเนื่องจากมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๕ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔

การเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๕ เป็นการเลือกตั้งทางตรงโดยวิธีการเลือกตั้งแบบผสมระหว่างการแบ่งเขตและรวมเขตเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งนี้ ๓๒,๔๓๖,๒๘๓ คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๑๙,๒๑๖,๔๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๓๕ บัตรเสียมีจำนวน ๕๔๖,๖๔๒ บัตร คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๔ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิมากที่สุดคือ จังหวัดมุกดาหาร คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๑๑ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิน้อยที่สุดคือ กรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๕๖

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๓๖๐ คน เป็นชาย ๓๔๘ คน เป็นหญิง ๑๒ คน พรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งมีทั้งหมด ๑๕ พรรค มีพรรคที่ได้รับเลือก ๑๑ พรรค ดังนี้

๑. พรรคสามัคคีธรรม	๗๙	คน
๒. พรรคชาติไทย	๗๔	คน
๓. พรรคความหวังใหม่	๗๒	คน
๔. พรรคประชาธิปัตย์	๔๔	คน
๕. พรรคพลังธรรม	๔๑	คน
๖. พรรคกิจสังคม	๓๑	คน
๗. พรรคประชากรไทย	๗	คน

๘. พรรคเอกภาพ	๖	คน
๙. พรรคราชฎ	๔	คน
๑๐. พรรคมวลชน	๑	คน
๑๑. พรรคปวงชนชาวไทย	๑	คน

วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๕ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พลเอก สุจินดา คราประยูร เป็นนายกรัฐมนตรี และมีรัฐมนตรีร่วมคณะ ๔๙ คน ภายใต้การสนับสนุนของพรรคสามัคคีธรรม พรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม พรรคประชากรไทย และพรรคราชฎ

วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ หัวหน้าพรรคความหวังใหม่ เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕ พลเอก สุจินดา คราประยูร ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ภายหลังเกิดเหตุการณ์ไม่สงบขึ้นที่ถนนราชดำเนิน ระหว่างวันที่ ๑๗-๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕ อันเนื่องมาจากการเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีมาจากการเลือกตั้ง และเรียกร้องให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี และมีรัฐมนตรีร่วมคณะ ๒๕ คน คณะรัฐมนตรีชุดนี้แต่งตั้งขึ้นมาเพื่อแก้ไขสถานการณ์บ้านเมืองภายหลังที่เกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ โดยได้ทำการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามความต้องการของประชาชนจำนวน ๔ ฉบับ ดังนี้ คือ

๑. แก้ไขให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา และ

ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา

๒. แก้ไขให้รัฐสภาสามารถพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ในสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สองของรัฐสภาได้เช่นเดียวกับสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง

๓. แก้ไขให้วุฒิสภาไม่มีอำนาจเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริง และให้ลดอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาลลง

๔. แก้ไขให้นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ สิ้นสุดโดยการยุบสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๕ เนื่องมาจากการสืบทอดอำนาจของคณะ รสช. ซึ่งทำให้เกิดวิกฤติทางการเมืองอย่างรุนแรงจากเหตุการณ์ในเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๕ โดยมีการเรียกร้องให้ พลเอก สุจินดา คราประยูร ลาออกจากการเป็นนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น และได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อให้มีการจัดตั้งคณะรัฐมนตรีเป็นการเฉพาะกิจ เพื่อจะได้ใช้กระบวนการทางรัฐสภา และรัฐธรรมนูญคืนอำนาจให้กับประชาชน เมื่อรัฐบาลแถลงนโยบายต่อรัฐสภาแล้ว จึงประกาศยุบสภาเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่

การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๓๕

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ กำหนดให้รัฐสภามีสองสภาคือ วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร

วุฒิสภา ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๒๗๐ คน พระมหา

กษัตริย์ทรงแต่งตั้งเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๕

สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๓๖๐ คน ซึ่งราษฎรเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๓๕ เป็นการเลือกตั้งทางตรง โดยวิธีการเลือกตั้งแบบผสมระหว่างการแบ่งเขตและรวมเขตเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด การเลือกตั้งครั้งนี้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๓๑,๙๖๐,๑๕๖ คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๑๙,๖๒๒,๓๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๑,๕๙ จำนวนบัตรเสียมี ๕๐๓,๕๓๔ บัตร คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๗ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุดคือ จังหวัดมุกดาหาร คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๕๓ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิน้อยที่สุดคือ กรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๔๐

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๓๖๐ คน เป็นชาย ๓๔๕ คน เป็นหญิง ๑๕ คน พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งมีทั้งหมด ๑๒ พรรค ได้รับเลือก ๑๑ พรรค ดังนี้

๑. พรรคประชาธิปัตย์	๗๙	คน
๒. พรรคชาติไทย	๗๗	คน
๓. พรรคชาติพัฒนา	๖๐	คน
๔. พรรคความหวังใหม่	๕๑	คน
๕. พรรคพลังธรรม	๔๗	คน
๖. พรรคกิจสังคม	๒๒	คน
๗. พรรคเสรีธรรม	๙	คน
๘. พรรคเอกภาพ	๙	คน
๙. พรรคมวลชน	๔	คน
๑๐. พรรคประชากรไทย	๓	คน

๑๑. พรรคราษฎร ๑ คน

ภายหลังการเลือกตั้ง พรรคประชาธิปัตย์ได้ ส.ส. มากที่สุดจึงเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลผสมระหว่าง ๕ พรรคการเมือง คือ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคความหวังใหม่ พรรคพลังธรรม พรรคกิจสังคม และพรรคเอกภาพ โดยมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ และมีรัฐมนตรีร่วมคณะ ๔๘ คน

วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๓๕ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พลตำรวจเอก ประมาณ อติเรกสาร หัวหน้าพรรคชาติไทย เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๓๗ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายบรรหาร ศิลปอาชา หัวหน้าพรรคชาติไทย เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร แทน พลตำรวจเอก ประมาณ อติเรกสาร ที่ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคชาติไทย

วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๓๘ รัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ๑๘๘ มาตรา และนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีได้นำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธย และพระราชทานเป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดนี้สิ้นสุดโดยการยุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๓๘ โดยมีสาเหตุมาจากสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้นประกอบด้วยพรรคการเมืองหลายพรรค การจัด

ตั้งรัฐบาลผสมจึงเกิดปัญหาการแตกแยกความคิดเห็นกันอย่างรุนแรงโดยเฉพาะจากกรณี สปก.๔-๐๑ ซึ่งฝ่ายค้านได้ยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีทั้งคณะ ในวันที่ ๑๗-๑๘ พฤษภาคม ๒๕๓๘ หลังจากการอภิปรายพรรคพลังธรรมได้ประกาศถอนตัวออกจากการร่วมรัฐบาล รัฐบาลจึงกลายเป็นรัฐบาลเสียงข้างน้อย นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีจึงตัดสินใจยุบสภาเพื่อคืนอำนาจการตัดสินใจทางการเมืองให้แก่ราษฎรอีกครั้งหนึ่ง

การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๓๘

การเลือกตั้งครั้งนี้อยู่ในช่วงการใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ โดยกำหนดให้ใช้ระบบสองสภา คือวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร

วุฒิสภา ประกอบด้วยสมาชิกที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งมีจำนวน ๒ ใน ๓ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งจากประชาชนทางตรง โดยวิธีการเลือกตั้งแบบผสมระหว่างการแบ่งเขตและรวมเขตเลือกตั้งในแต่ละจังหวัดโดยถือเกณฑ์ราษฎร ๑๕๐,๐๐๐ คน ต่อผู้แทนราษฎร ๑ คน

การเลือกตั้งครั้งนี้ มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๓๗,๘๑๗,๕๘๓ คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๒๓,๔๖๒,๗๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๐๔ ได้ผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น ๓๕๑ คน จำนวนบัตรเสียมี ๖๗๘,๗๑๖ บัตร คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๙ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิมากที่สุดคือ จังหวัด

มุกดาหาร คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๘๐ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิน้อยที่สุด
คือ กรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๘๒

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๓๙๑ คน เป็นชาย ๓๖๗ คน
เป็นหญิง ๒๔ คน พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งมีทั้งหมด ๑๔
พรรค ได้รับเลือก ๑๑ พรรค ดังนี้

๑. พรรคชาติไทย	๙๒	คน
๒. พรรคประชาธิปัตย์	๘๖	คน
๓. พรรคความหวังใหม่	๕๗	คน
๔. พรรคชาติพัฒนา	๕๓	คน
๕. พรรคพลังธรรม	๒๓	คน
๖. พรรคกิจสังคม	๒๒	คน
๗. พรรคประชากรไทย	๑๘	คน
๘. พรรคนำไทย	๑๘	คน
๙. พรรคเสรีธรรม	๑๑	คน
๑๐. พรรคเอกภาพ	๘	คน
๑๑. พรรคมวลชน	๓	คน

วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๓๘ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
แต่งตั้ง นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นนายกรัฐมนตรี และมีรัฐมนตรี
ร่วมคณะ ๔๘ คน โดยรัฐบาลประกอบด้วยพรรคการเมือง ๗ พรรค
คือ ชาติไทย ความหวังใหม่ พลังธรรม กิจสังคม ประชากรไทย นำไทย
และมวลชน

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้มี นายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรค
ประชาธิปัตย์ เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร โดยมีพระบรม

ราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๓๘

วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๓๙ ฝ่ายค้านได้เปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี ซึ่งการอภิปรายได้ดำเนินมาถึง ๓ วัน ในวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๓๙ จึงมีการลงมติด้วยคะแนนเสียงไว้วางใจ ๒๐๗ เสียง และไม่ไว้วางใจ ๑๘๐ เสียง จึงถือว่านายบรรหารได้รับความไว้วางใจ แต่แล้วในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๓๙ นายบรรหาร ศิลปอาชา ได้ประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร โดยให้เหตุผลว่า รัฐบาลประกอบด้วยพรรคการเมืองหลายพรรค ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง และความแตกแยกในระหว่างพรรคร่วมรัฐบาลหลายครั้ง ซึ่งหากปล่อยให้เป็นอย่างนี้ต่อไป ปัญหาก็จะทวีความรุนแรง จนเป็นอุปสรรคต่อการบริหารราชการแผ่นดิน และจะก่อให้เกิดความระส่ำระสายในเศรษฐกิจและการเมือง จึงสมควรคืนอำนาจการตัดสินใจทางการเมืองของรัฐสภากลับไปให้ประชาชนด้วยการยุบสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

การเลือกตั้งครั้งนี้อยู่ในช่วงใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๘ ซึ่งกำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร

วุฒิสภา ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง

มีจำนวน ๒ ใน ๓ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง
ของประชาชนโดยตรง โดยวิธีการเลือกตั้งแบบผสมระหว่างการแบ่ง
เขตและรวมเขตเลือกตั้งในแต่ละจังหวัดโดยถือเกณฑ์ราษฎร ๑๕๐,๐๐๐
คนต่อผู้แทนราษฎร ๑ คน

การเลือกตั้งครั้งนี้ มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๓๘,๕๖๔,๘๓๖ คน มี
ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๒๔,๐๗๐,๗๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๔๒ ได้
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น ๓๕๓ คน จำนวนบัตรเสียมี
๖๓๒,๕๖๒ บัตร คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๓ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิมาก
ที่สุดคือ จังหวัดสระแก้ว คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๗๑ จังหวัดที่มีผู้มาใช้
สิทธิน้อยที่สุดคือ กรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๘๒

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๓๕๓ คน เป็นชาย ๓๗๑ คน
เป็นหญิง ๒๒ คน พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งมีทั้งหมด
๑๓ พรรค ได้รับเลือก ๑๑ พรรค ดังนี้

๑. พรรคความหวังใหม่	๑๒๕	คน
๒. พรรคประชาธิปัตย์	๑๒๓	คน
๓. พรรคชาติพัฒนา	๕๒	คน
๔. พรรคชาติไทย	๓๙	คน
๕. พรรคกิจสังคม	๒๐	คน
๖. พรรคประชากรไทย	๑๘	คน
๗. พรรคเอกภาพ	๘	คน
๘. พรรคเสรีธรรม	๔	คน
๙. พรรคมวลชน	๒	คน

๑๐. พรรคพลังธรรม ๑ คน

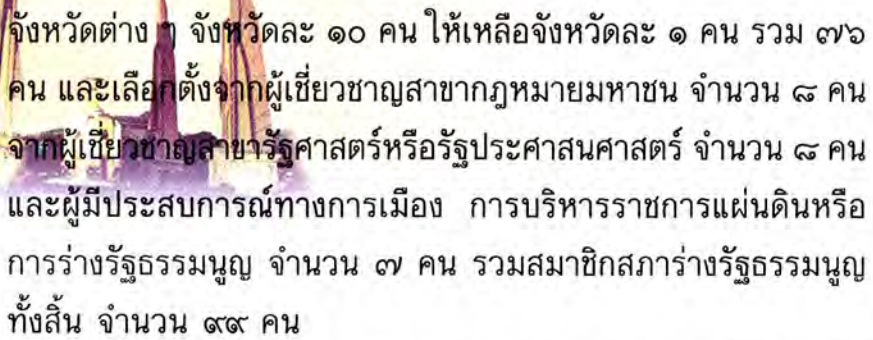
๑๑. พรรคไทย ๑ คน

ภายหลังการเลือกตั้งในวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา จากพรรคความหวังใหม่ เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร และจากการที่พรรคความหวังใหม่ได้ ส.ส. มากที่สุดจึงเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลผสมระหว่าง ๖ พรรคการเมือง คือ พรรคความหวังใหม่ พรรคชาติพัฒนา พรรคกิจสังคม พรรคประชากรไทย พรรคเสรีธรรม และพรรคมวลชน โดยมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ หัวหน้าพรรคความหวังใหม่ เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ และมีรัฐมนตรีร่วมคณะจำนวน ๔๘ คน โดยมีประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๙ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๓๙ ที่ประชุมรัฐสภาได้ลงคะแนนเลือกสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๙๙ คน ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๙ มาตรา ๒๑๑ ทวิ ถึงมาตรา ๒๑๑ เกอุนวิสตีที่กำหนดให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อทำหน้าที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ให้เสร็จภายใน ๒๔๐ วัน โดยที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้ลงคะแนนเลือกสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่ได้รับเลือกจาก

จังหวัดต่าง ๆ จังหวัดละ ๑๐ คน ให้เหลือจังหวัดละ ๑ คน รวม ๓๖ คน และเลือกตั้งจากผู้เชี่ยวชาญสาขากฎหมายมหาชน จำนวน ๘ คน จากผู้เชี่ยวชาญสาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน ๘ คน และผู้มีประสบการณ์ทางการเมือง การบริหารราชการแผ่นดินหรือ การร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๗ คน รวมสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ทั้งสิ้น จำนวน ๕๔ คน

วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๐ ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ได้ลงมติเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ตามที่สภาร่างรัฐธรรมนูญเสนอ

วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ได้ประกาศลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเนื่องจากประเทศไทย ประสบกับภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงจนเป็นเหตุให้เกิดการกดดันให้นายกรัฐมนตรีลาออก และผลของการประกาศลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจึงทำให้สมาชิกภาพของรัฐมนตรีทั้งคณะ สิ้นสุดลง

ภายหลังการลาออกของ พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ได้มีความพยายามอย่างมากจากฝ่ายรัฐบาลเดิมและฝ่ายค้าน เพื่อหาเสียงสนับสนุนในการจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ ในที่สุดพรรคประชาธิปัตย์ก็สามารถรวบรวมเสียงสนับสนุนได้มากที่สุด จึงเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลผสมที่ประกอบด้วย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม พรรคเอกภาพ พรรคเสรีธรรม พรรคพลังธรรม พรรค

ไท และกลุ่ม ส.ส. จากพรรคประชาธิปัตย์ไทย จำนวน ๑๒ คน

วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ เป็นนายกรัฐมนตรี

วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ หัวหน้าพรรคความหวังใหม่ เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๓ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายพิชัย รัตตกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคประชาธิปัตย์ เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร แทน นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ที่ขอลาออกจากตำแหน่ง

ในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๓ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดว่า พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี กรณีเงินกู้ ๔๕ ล้านบาท เป็นเท็จ จึงมีผลทำให้ พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ ต้องถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลา ๕ ปี ตามมาตรา ๒๙๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดนี้สิ้นสุดโดยการประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎรของ นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ โดยมีสาเหตุมาจากการที่รัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำได้ ประกอบกับสมาชิกพรรคฝ่ายค้านได้ทยอยลาออกจนเกือบหมดซึ่งเป็นการกดดันให้รัฐบาลยุบสภา

เพื่อคืนอำนาจให้ประชาชน รวมทั้งใกล้สิ้นสุตวาระของสภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ จึงได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๓ **(การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา)**

การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นครั้งแรกตามบทเฉพาะกาลมาตรา ๓๑๕ วรคห้าของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่กำหนดให้ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงเมื่อครบสี่ปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งให้ดำเนินการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันก่อนวันครบสี่ปี ในกรณีเช่นนี้ ให้อายุของวุฒิสภาและสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเลือกตั้ง เริ่มนับตั้งแต่วันที่สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้สิ้นสุดลง

สมาชิกวุฒิสภาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๙ จะครบวาระสี่ปีในวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๓ จึงต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญ ก่อนวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๓

วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๓ จึงเป็นการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นครั้งแรก โดยมีองค์กรที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นใหม่ตามรัฐธรรมนูญ คือ “คณะกรรมการการเลือกตั้ง” ทำหน้าที่จัดการเลือกตั้งและควบคุม

ดูแลการเลือกตั้ง

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันยังกำหนดให้วุฒิสภาเป็นกลางทางการเมือง คือ ห้ามเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองโดยเด็ดขาด ที่เป็นเช่นนี้เพราะวุฒิสภามีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญหลายประการ โดยเฉพาะอำนาจในการให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งบุคคลและคณะบุคคลเข้าไปดำรงตำแหน่งสำคัญในองค์กรอิสระตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ และอำนาจในการควบคุมตรวจสอบพฤติกรรมและการปฏิบัติหน้าที่รวมทั้งถอดถอนนักการเมืองและข้าราชการระดับสูง ถ้าวุฒิสภาไม่มีความเป็นกลางทางการเมืองอย่างแท้จริงการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาก็จะขาดความน่าเชื่อถือและก็จะไม่ประสบผลตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง จำนวน ๒๐๐ คน โดยถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง คือประชาชน ๑ คน สามารถเลือกสมาชิกวุฒิสภาได้เพียงคนเดียว และสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภามีกำหนดคราวละ ๖ ปี นับจากวันเลือกตั้ง

การเลือกตั้งวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๓ มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๔๒,๕๕๗,๕๘๓ คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๓๐,๕๙๓,๒๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๘๙ จำนวนบัตรเสียมี ๑,๙๒๔,๙๘๐ บัตร คิดเป็นร้อยละ ๖.๒๙ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิมากที่สุดคือ จังหวัดกระบี่ คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๑๙ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิน้อยที่สุดคือ จังหวัดหนองคาย คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๒๙

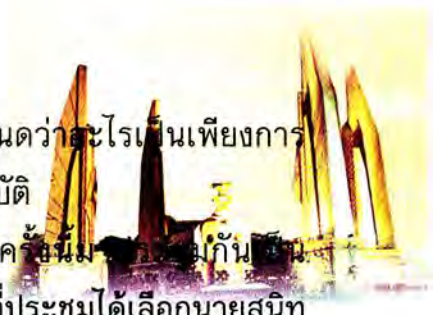
การเลือกตั้งครั้งนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลให้

เป็นสมาชิกวุฒิสภาจำนวน ๑๒๒ คน ซึ่งยังไม่ครบจำนวน ๒๐๐ คน คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ในวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๓ การเลือกตั้งรอบสองนี้มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๒๖,๘๗๗,๐๗๔ คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๑๔,๔๗๗,๓๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๘๕ จำนวนบัตรเสีย ๑,๐๔๒,๓๘๙ บัตร คิดเป็นร้อยละ ๗.๒๐ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิมากที่สุดคือ จังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๕๐ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิน้อยที่สุดคือ จังหวัดสมุทรปราการ คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๘๔ ผลการเลือกตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลให้เป็นสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๖๖ คน ยังขาดสมาชิกวุฒิสภาอีก ๑๒ คน จึงต้องมีการเลือกตั้งใหม่ถึง ๓ ครั้ง จึงจะได้สมาชิกวุฒิสภาครบทั้ง ๒๐๐ คน คือ การเลือกตั้งในวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๓ และวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓

จะเห็นได้ว่าการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาครั้งแรกนี้ มีการเลือกตั้งใหม่หลายครั้งอาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งในการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่เมื่อมีหลักฐานว่าการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งใดไม่สุจริตและเที่ยงธรรม หรือสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาครั้งนี้ยังได้กำหนดเกี่ยวกับการห้ามหาเสียงในการเลือกตั้ง ทำได้แต่เพียงแนะนำตัว ซึ่งการแนะนำตัวนี้ทำให้เกิดการฟ้องร้องกันของผู้ได้เปรียบเสียเปรียบในการเลือกตั้ง การ

ให้นำตัวเป็นสิ่งใหม่ซึ่งยากต่อการกำหนดว่าจะอะไรเป็นเพียงการ
ให้นำตัวจึงเป็นปัญหาอย่างมากในทางปฏิบัติ

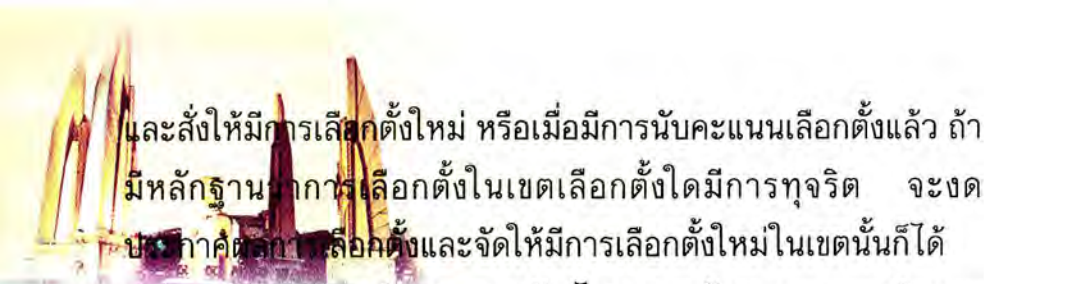
สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับการเลือกตั้งครั้งนี้ มีด้วยกัน
ครั้งแรกในวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ และที่ประชุมได้เลือกนายสนธิ
วรปัญญา สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดลพบุรี เป็นประธานวุฒิสภา โดยมี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๓

ต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้มีคำสั่งให้มีการเลือกตั้ง
สมาชิกวุฒิสภาในจังหวัดลพบุรีใหม่ จึงมีผลทำให้สมาชิกภาพของ
นายสนธิ วรปัญญา ประธานวุฒิสภา สิ้นสุดลง ที่ประชุมวุฒิสภา
จึงได้ลงมติเลือก พลตรี มนูญกฤต รูปขจร สมาชิกวุฒิสภาจังหวัด
สระบุรี เป็นประธานวุฒิสภาคนใหม่ โดยมีพระบรมราชโองการ
โปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๔

การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔

การเลือกตั้งครั้งนี้ เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐
และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่ง
เป็นการเลือกตั้งระบบใหม่ที่ต้องการจะปฏิรูปการเมือง และต้องการ
ให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมรวมทั้งได้เพิ่มมาตรการ
ในการดำเนินการกรณีพบว่ามีกรทุจริตการเลือกตั้ง โดยการ
ให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการสั่งเพิกถอนสิทธิเลือก
ตั้งแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม

และสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ หรือเมื่อมีการนับคะแนนเลือกตั้งแล้ว ถ้ามีหลักฐานว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมีการทุจริต จะงดประกาศผลการเลือกตั้งและจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตนั้นก็ได้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วย วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร

วุฒิสภา ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้ง จำนวน ๒๐๐ คน (เลือกตั้งเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๓)

สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิก จำนวน ๕๐๐ คน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนทางตรง โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน ๑๐๐ คน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ๔๐๐ คน

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๔ เป็นวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

การเลือกตั้งวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๔ มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๔๒,๗๕๙,๐๐๑ คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๒๙,๙๐๔,๙๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๙๔ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุดคือ จังหวัดลำพูน คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๗๘ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยที่สุดคือ จังหวัดกำแพงเพชร คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๐๒

การเลือกตั้งครั้งนี้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ๓๓๘ คน และไม่ประกาศรับรองอีก ๖๒ คน คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งรอบสองในวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๔ ผลการเลือกตั้งมีผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

แบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพิ่มอีก ๖๑ คน และในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งรอบสามที่จังหวัดนครนายก จำนวน ๑ คน ส่วนผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศรายชื่อพรรคการเมือง และรายชื่อผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน ๑๐๐ คน เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๔

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๕๐๐ คน เป็นชาย ๔๕๖ คน เป็นหญิง ๔๔ คน พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งมีทั้งหมด ๔๓ พรรค ได้รับเลือก ๙ พรรค ดังนี้

	ส.ส.แบ่งเขต	ส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวม
๑. พรรคไทยรักไทย	๒๐๐	๔๘	๒๔๘
๒. พรรคประชาธิปัตย์	๙๗	๓๑	๑๒๘
๓. พรรคชาติไทย	๓๕	๖	๔๑
๔. พรรคความหวังใหม่	๒๘	๘	๓๖
๕. พรรคชาติพัฒนา	๒๒	๗	๒๙
๖. พรรคเสรีธรรม	๑๔	-	๑๔
๗. พรรคราษฎร	๒	-	๒
๘. พรรคถิ่นไทย	๑	-	๑
๙. พรรคกิจสังคม	๑	-	๑

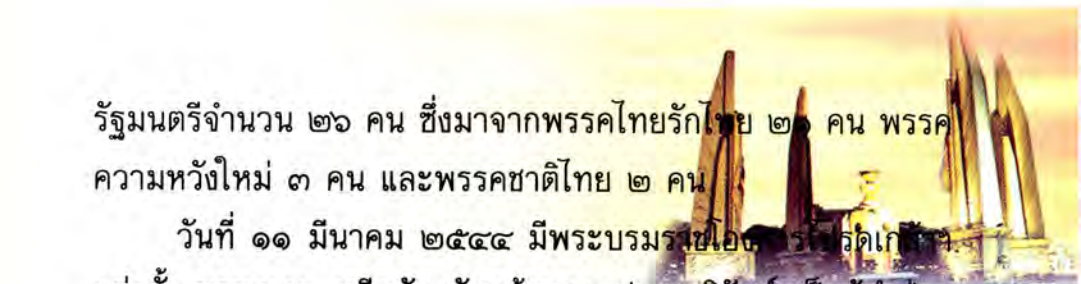
ภายหลังการเลือกตั้ง ในวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายอุทัย พิมพ์ใจชน เป็น

ประธานสภาผู้แทนราษฎร และจากการที่พรรคไทยรักไทยได้ ส.ส. มากที่สุด จึงเป็นกบฏในการจัดตั้งรัฐบาลผสมระหว่าง ๓ พรรคการเมือง คือ พรรคไทยรักไทย พรรคชาติไทย และพรรคความหวังใหม่ โดยมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทย เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ และมีรัฐมนตรีร่วมคณะ จำนวน ๓๕ คน โดยมีพระบรมราชโองการประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

ตามมาตรา ๒๐๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้กำหนดไว้ว่า “นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในขณะเดียวกันมิได้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีให้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันถัดจากวันที่ครบสามสิบวันนับแต่วันที่มิพระบรมราชโองการแต่งตั้ง” ดังนั้น เมื่อมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี จึงมีผลทำให้ผู้ที่ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่มาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต้องพ้นจากสมาชิกภาพตามรัฐธรรมนูญ โดยรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลง โดยให้ผู้ที่มิชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นในลำดับถัดไปเลื่อนขึ้นมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทน ซึ่งจะเป็นการเลื่อนแทนนายกรัฐมนตรี จำนวน ๑ คน จากพรรคไทยรักไทย และเลื่อนแทน

รัฐมนตรีจำนวน ๒๖ คน ซึ่งมาจากพรรคไทยรักไทย ๒๑ คน พรรค
ความหวังใหม่ ๓ คน และพรรคชาติไทย ๒ คน

วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๔ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
แต่งตั้ง นายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ เป็นผู้นำฝ่าย
ค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ภายหลังการเข้าบริหารประเทศ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี ถูกคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
แห่งชาติ (ป.ป.ช.) กล่าวหาว่าปกปิดทรัพย์สิน โดยมีการถ่ายโอน
ทรัพย์สินให้กับบุคคลใกล้ชิด ดังนั้น ป.ป.ช. จึงส่งเรื่องให้ศาล
รัฐธรรมนูญวินิจฉัย และในวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๔ ศาล
รัฐธรรมนูญได้มีมติ ๘ ต่อ ๗ วินิจฉัยว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ไม่มี
ความผิด โดยไม่ได้ตั้งใจยื่นแสดงรายการบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่
ควรแจ้งให้ทราบ

วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๔๔ และวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๕ ศาล
รัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรมและพรรคความหวังใหม่ รวม
เข้ากับพรรคไทยรักไทย ตามลำดับ ซึ่งผลที่จะเกิดขึ้นจากการยุบ
รวมพรรค ตามมาตรา ๗๒ ของ พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่า
ด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ คือ ๑. ส.ส. ของพรรคที่ยุบรวม
จะต้องย้ายไปสังกัดพรรคที่เป็นหลักหรือย้ายไปสังกัดพรรคอื่นภายใน
๖๐ วัน ๒. ส.ส. พรรคที่ยุบรวมถ้าไม่ลาออกจากพรรคเดิมก็จะ
กลายเป็น ส.ส. ของพรรคหลัก และ ๓ กรณี ส.ส. บัญชีรายชื่อ หาก
ไม่ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคก็จะกลายเป็น ส.ส. ของพรรคที่

เป็นหลักทั้งนี้ เพราะ ส.ส. แบบแบ่งเขต และ ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อใช้กฎหมายเดียวกัน

วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๖ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายบัญญัติ บรรทัดฐาน เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร แทนนายชวน หลีกภัย ซึ่งพ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ จึงขาดคุณสมบัติของการเป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๗ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติพัฒนาารวมเข้ากับพรรคไทยรักไทย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ ครบวาระการดำรงตำแหน่ง (๔ ปี) ในวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๘

การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เนื่องจากอายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงตามวาระ (๔ ปี) ในวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๘ จึงได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปในวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ โดยเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๕๐๐ คน ซึ่งแบ่งเป็นสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน ๑๐๐ คน และสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ๔๐๐ คน

การเลือกตั้งวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๔๔,๕๗๒,๑๐๑ คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ๓๒,๓๔๑,๓๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๕๖ แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๓๒,๓๓๗,๖๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๕๕ จังหวัดที่มีผู้มาใช้สิทธิมากที่สุดคือจังหวัดลำพูน คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๕๖ ส่วนจังหวัด

ที่มีผู้มาใช้สิทธิน้อยที่สุดคือ จังหวัดหนองคาย คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๕๘
 วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)
 ได้ประกาศรับรองผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบ
 บัญชีรายชื่อ จำนวน ๑๐๐ คน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๒๑๐
 คน และ กกต. ได้มีมติประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้ง
 ที่ ๓ จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดกาญจนบุรี ในวันที่ ๒๐
 กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘

วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ กกต. ได้ประกาศรับรองผล
 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งอีก ๑๕๐ คน
 ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนครบ ๕๐๐ คน โดยแบ่งเป็น
 ชาย ๔๔๗ คน และเป็นหญิง ๕๓ คน พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัคร
 รับเลือกตั้งมีทั้งหมด ๒๐ พรรค ได้รับเลือก ๔ พรรคดังนี้

	ส.ส.แบ่งเขต	ส.ส.บัญชีรายชื่อ	รวม
๑. พรรคไทยรักไทย	๓๑๐	๖๗	๓๗๗
๒. พรรคประชาธิปัตย์	๗๐	๒๖	๙๖
๓. พรรคชาติไทย	๑๘	๗	๒๕
๔. พรรคมหาชน	๒	-	๒

วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๘ มีการประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิก
 ได้มาประชุมเป็นครั้งแรก และในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๘ มีการ
 ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเลือกประธานและรองประธานสภา
 ผู้แทนราษฎร ซึ่งที่ประชุมได้มีมติเลือก นายโกคิน พลกุล เป็น

ประธานสภาผู้แทนราษฎร และเลือก นายสุชาติ ตันเจริญ เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง นางลลิตา ฤกษ์สำราญ เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง โดยมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าแต่งตั้งเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘

วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๘ มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเลือกนายกรัฐมนตรี โดย พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทยได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรี และมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าแต่งตั้งในวันเดียวกัน จากนั้นจึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งรัฐมนตรี จำนวน ๓๕ คน เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๘

ระหว่างวันที่ ๒๓-๒๕ มีนาคม ๒๕๔๘ ได้มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาก่อนที่จะเข้าบริหารประเทศโดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ ตามมาตรา ๒๑๑ ของรัฐธรรมนูญ

จากการที่พรรคไทยรักไทยได้รับการเลือกตั้งถึง ๓๗๗ เสียง จึงสามารถจัดตั้งรัฐบาลได้เพียงพรรคเดียว ส่วนพรรคฝ่ายค้านจะประกอบด้วยพรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน ซึ่งมีสมาชิกรวมกันได้ ๑๒๓ คน และจากผลการเลือกตั้งที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งไม่เป็นไปตามที่พรรคคาดหวังไว้ทำให้นายบัญญัติ บรรทัดฐาน หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ได้ประกาศลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรค โดย นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์แทน และในวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๘ จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ เป็นผู้นำฝ่ายค้าน
ในสภาผู้แทนราษฎร

ผลการเลือกตั้งที่พรรคไทยรักไทยได้รับการเลือกตั้งอย่างท่วมท้น
จนสามารถจัดตั้งรัฐบาลได้เพียงพรรคเดียว ในขณะที่ฝ่ายค้านมี
สมาชิกเพียง ๑๒๓ คน จึงมีเสียงไม่เพียงพอต่อการยื่นญัตติขอเปิด
อภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ซึ่งรัฐธรรมนูญ
กำหนดไว้ว่าจะต้องมีเสียงไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๕ ของจำนวน ส.ส.
ทั้งหมดเท่าที่มี นั่นคือ ต้องไม่น้อยกว่า ๒๐๐ เสียง นอกจากนี้
ฝ่ายค้านยังมีเสียงไม่ถึง ๑ ใน ๔ ที่จะเข้าชื่อร้องต่อประธานวุฒิสภา
เพื่อถอดถอนบุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการ
ระดับสูงตามมาตรา ๓๐๓ ของรัฐธรรมนูญ แต่อย่างไรก็ตาม ฝ่ายค้าน
ก็ยังสามารถยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ
รัฐมนตรีเป็นรายบุคคลได้ โดยรัฐมนตรีที่ถูกยื่นญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจ
เป็นคนแรกคือ นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงคมนาคม ซึ่งมีการอภิปรายในวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๘
และลงมติในวันที่ ๒๙ มิถุนายน ซึ่งผลการลงมติก็นับไปตาม
ความคาดหมาย คือ ได้รับความไว้วางใจจากสภาผู้แทนราษฎร

อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่เกิดขึ้นจากผลของการเลือกตั้งครั้งนี้
ทำให้ต้องมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญก็คือ จากหน้าที่คณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ทั้งหมดได้ลาออก
จากตำแหน่งหลังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมืองพิพากษาให้จำคุกเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ใน
ฐานความผิดอกระเบียบเพิ่มค่าตอบแทนพิเศษให้แก่ตนเอง ทำให้

ต้องมีการสรรหาคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขึ้นใหม่ แต่ติดขัดที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีตัวแทนจากพรรคการเมืองที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เลือกกันเองให้เหลือ ๕ คน เป็นกรรมการสรรหา แต่ในการเลือกตั้งครั้งนี้มีเพียง ๔ พรรคการเมืองเท่านั้น จึงทำให้ต้องมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญในมาตรา ๒๙๗ เกี่ยวกับการสรรหาคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๔๘ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘

ตารางแสดงการเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากอดีตถึงปัจจุบัน

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	วิธีการเลือกตั้ง	จำนวน	สาเหตุของการเลือกตั้ง
๑.	๑๕ พ.ย. ๒๔๗๖	โดยอ้อม	๗๘	เปลี่ยนแปลงการปกครอง
๒.	๑๗ พ.ย. ๒๔๘๐	โดยตรง (แบ่งเขตๆ ละ ๑ คน)	๙๑	สภา สิ้นสุดตามวาระ
๓.	๑๒ พ.ย. ๒๔๘๑	โดยตรง (แบ่งเขตๆ ละ ๑ คน)	๙๑	ยุบสภา
๔.	๖ มี.ค. ๒๔๘๘	โดยตรง (แบ่งเขตๆ ละ ๑ คน)	๙๖	ยุบสภา
๕.	๒๙ มี.ค. ๒๔๙๑	รวมเขตจังหวัด	๙๙	ใช้รัฐธรรมนูญใหม่
๖.	๒๖ ก.พ. ๒๔๙๕	รวมเขตจังหวัด	๑๒๓	ใช้รัฐธรรมนูญใหม่
๗.	๒๖ ก.พ. ๒๕๐๐	รวมเขตจังหวัด	๑๖๐	สภา สิ้นสุดตามวาระ
๘.	๑๕ ธ.ค. ๒๕๐๐	รวมเขตจังหวัด	๑๖๐	ใช้รัฐธรรมนูญใหม่
๙.	๑๐ ก.พ. ๒๕๑๒	รวมเขตจังหวัด	๒๑๙	ใช้รัฐธรรมนูญใหม่
๑๐.	๒๖ มี.ค. ๒๕๑๘	แบบผสม (รวมเขต/แบ่งเขต)	๒๙๖	ใช้รัฐธรรมนูญใหม่
๑๑.	๔ เม.ย. ๒๕๑๙	แบบผสม (รวมเขต/แบ่งเขต)	๒๗๙	ยุบสภา
๑๒.	๒๒ เม.ย. ๒๕๒๒	แบบผสม (รวมเขต/แบ่งเขต)	๓๐๑	ใช้รัฐธรรมนูญใหม่
๑๓.	๑๘ เม.ย. ๒๕๒๖	แบบผสม (รวมเขต/แบ่งเขต)	๓๒๔	ยุบสภา
๑๔.	๒๗ ก.ค. ๒๕๒๙	แบบผสม (รวมเขต/แบ่งเขต)	๓๔๗	ยุบสภา
๑๕.	๒๔ ก.ค. ๒๕๓๑	แบบผสม (รวมเขต/แบ่งเขต)	๓๕๗	ยุบสภา
๑๖.	๒๒ มี.ค. ๒๕๓๕	แบบผสม (รวมเขต/แบ่งเขต)	๓๖๐	ใช้รัฐธรรมนูญใหม่
๑๗.	๑๓ ก.ย. ๒๕๓๕	แบบผสม (รวมเขต/แบ่งเขต)	๓๖๐	ยุบสภา
๑๘.	๒ ก.ค. ๒๕๓๘	แบบผสม (รวมเขต/แบ่งเขต)	๓๙๑	ยุบสภา
๑๙.	๑๗ พ.ย. ๒๕๓๙	แบบผสม (รวมเขต/แบ่งเขต)	๓๙๓	ยุบสภา
๒๐.	๖ มี.ค. ๒๕๔๔	แบบผสม (บัญชีรายชื่อ/แบ่งเขต)	๕๐๐	ยุบสภา
๒๑.	๖ ก.พ. ๒๕๔๘	แบบผสม (บัญชีรายชื่อ/แบ่งเขต)	๕๐๐	สภา สิ้นสุดตามวาระ

ตารางแสดงการเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกวุฒิสภา

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	วิธีการเลือกตั้ง	จำนวน ส.ว.	สาเหตุของการเลือกตั้ง
๑.	๔ มี.ค. ๒๕๕๓	รวมเขตจังหวัด	๒๐๐	ใช้รัฐธรรมนูญใหม่

บรรณานุกรม

ประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์. **รัฐสภาไทยในรอบสี่สิบสองปี (๒๕๑๕-๒๕๑๗)**. กรุงเทพฯ : ช.ชุ่มนุ้มช่าง, ๒๕๑๗.

วัชรวิทย์ ไซยสาร. **ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๑.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. **ประวัติรัฐธรรมนูญ**. กรุงเทพฯ : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๔๒.

สุขุม นวลสกุล. **ประชาธิปไตย THAI-THAL**. กรุงเทพฯ : เอื้ออาทรสำนักพิมพ์, ๒๕๔๐.

